PAPERS LAID ON THE TABLE

SRI M. CHANDRASHEKHAR (Minister for Urban Development).—Sir, I beg to lay:

(i) Notification No. HUD 9 LRB 83 dated 25th February 1983.

The Karnataka Municipalities Election of Councillors (Amendment) Rules, 1983:

as required under Section 323 (5) of the Karnataka Municipalities Act, 1964.

(ii) Notification No. HUD 10 LRB 83 dated 25th February 1983

The Karnataka Municipal Corporations (Election) (Amendment) Rules 1983;

as required under Section 421 (6) of the Karnataka Municipal Corporations Act, 1976.

Mr. Deputy Speaker.—Papers laid. Now the House stands adjourned to meet again at 2-00 P.M.

The House adjourned at 12-25 P.M. to meet again at 2-00 P.M.

(ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಸಮಾವೇಶಗೊಂಡಿತು).

(ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಶ್ರೀ ವೀರಣ್ಣ ನವರು ಪೀಠವನ್ನ ಲಂಕರಿಸಿದ್ದ ರು.)

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು.—ಈಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ೧೯೮೩-೮೪ನೇ ಸಾಲಿನ......

ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಾರಗೌಡ ಪಾಟೀಲ್.—ವಾನ್ಯ ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರೆ, ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸದನದ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳಿಗೆ ಕುಂದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ತರಹ ಸಭೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ನಾವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿಸಂತ್ರೀರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಪೇಳಬೇಕು.

ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು. — ಈಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಜೆಟ್ ಮಂಡನೆ ಮಾಡು ತ್ತಾರೆ. ಮಾನ್ಯಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ೧೯೮೩ – ೮೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯುವ್ಯಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಸಭೆಯು ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

೧೯೮೩-೮೪ನೇ ಸಾಲಿನ ಆಯವ್ವಯ ಪತ್ರ ಮಂಡನೆ

ಶ್ರೀ ರಾವುಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು)...ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ೧೯೮೩-೮೪ರ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು ಪತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಮೆಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

೨.೧ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರದ ಆಯವ್ಯಯ ಅಂದಾಜು ಪತ್ರ. ಸದನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಸುಯೋಗದ ಸಂಗತ್ತಿ ಇದನ್ನು ಸಂಧ್ಯಗೊಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅನನ್ಯ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತ, ಈ ಕಾರ್ಯದನ್ನು ನಾನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಠದಾರರು ಆಳಲೆಂದು, ಮೊದಲ ಬಾರಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಆರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಮಹತ್ತರವಾದಂಥವು ಹೊಸ ಸರ್ಕಾದಕ್ಕೆ ದಹಿಸಲ್ಪಗಿರುವ

ಅಸಾಧಾರಣ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಪೂರ್ಣ ಅರಿವು ನನಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ, ಹಿಂದಿನವರಿಂದ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಬಹುಮುಖ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಅರಿವು ನನಗಿದೆ. ಅದೇನಿದ್ದರೂ, ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆ ತೋರಿರುವ ಸದ್ಭಾವನೆಯಿಂದ, ನೀಡಿರುವ ಬೆಂಬಲದಿಂದ, ಎದುರು ಸಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಿತ್ರ ಪಕ್ಷ ಗಳ ಸಹಕಾರದಿಂದ, ಜನತೆ ತೃಪ್ತರಾಗುಮತೆ ನಮ್ಮ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ನಾವು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತೇವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನ್ನದು, ಈ ಸರ್ಕಾರವು, ನಿಜವಾದ ಅರ್ಧದಲ್ಲಿ ಜನತೆಗಾಗಿ ಜನತೆಯೇ ನಡೆಸುವ ಜನತಾ ಸರ್ಕಾರವೆನಿಸುವುದು.

೨.೨ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವ ಪಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ಪಕ್ಷವು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದರೆ, ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ನಡೆ ವಣ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾಗಿ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಅದು ಮುಖಾಮುಖಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬೊಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಭಾವನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡವೆ ಭಯವೆಂದರೂ ಸರಿಯೆ.—ಇದ್ದಂತಿದೆ. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಅಂಥ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯನ್ನು ಬಯಸದ ವಿನಃ ಆ ರೀತಿಯ ಮುಖಾಮುಖಿ ಸಂಭವಿಸೀತೆಂದು ನಾನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ.

ಕೇಂದ್ರ—ರಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು

- ೩.೧ ರಾಜ್ಯವು ಒಕ್ಕೂಟದ ಒಂದೇಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ಸ್ವಂದನ-ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಇಡೀ ದೇಶದ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾತಾವರಣದ ಕಟ್ಟುಪಾಡಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರುವ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯ; ಆದು ಸ್ವಾಭಾವೀವೂ ಹೌದು. ಹೀಗೆ ಆದಾಗ, ಮುಖಾಮುಖಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗಬೇಕು ಎಂದಿಲ್ಲ. ಭಾರತ ರಾಜ್ಯಾಂಗದೆ ಗುರಿಯು ಸಹಕಾರೀ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ರಾಜ್ಯಗಳೂ ಕೇಂದ್ರವೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೌದಾರ್ದಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಟ್ಟದಂತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ನ್ಯಾಯದ ಭಾಪನೆಯಿಂದ ದುಡಿಯುವುದು ಅಗತ್ಯ.
- ೩.೨ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವೆನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳೆಂಡರ ಹಿತಾಸಕ್ಕಿಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ, ದುರರೃಷ್ಟದಿಂದ, ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಭಿನಾ ಭಿಪ್ರಾಯ ಸೂಚಿಸುವ ಅನೇಕ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ತಲೆಎತ್ತಿವೆ ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವರ್ಗಾಪಣೆ. ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆರ್ಥ ಆಯೋಗದಿಂದ ಹೊರಹೊವ್ಮಿದ ಸೂತ್ರದ ಜಟಿಲತೆ ದೊಡ್ಡ ತಡೆಬಂಡೆಯಾಗಿದೆ. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ವರ್ಗಾವಣೆಗೆ ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ವಸ್ತು ನಿಷ್ಠೆ ಪ್ರಮಾಣ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗನೆ ಇರಬಹುದಾದರೂ, ಆ ಪ್ರಮಾಣವು ಸರಳವೂ ಸಮದರ್ಶಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುವುದು ತಪ್ಪಾಗದು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕಿರುವ ಜವಾಬುದಾರಿಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ದೆಸೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷ ಗಣನೆಗೆ ಅದು ಅರ್ಹವೆಂದೂ ಅವರ ಕಡೆ ತುಸು ವಾಲುವುದು ಸರಿಯೆಂದೂ ಅನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿವೇಜನೆಯ ಈ ಅಂಶ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಹಾಗೂ ಜವಾಬುದಾರಿಗಳ ನಡುಪಣ ಅಸಮತೋಲನವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದಿದಲು ಅನ್ಯತ್ರ ನೆಪವಾಗಬಾರದು. ಇವು ಕೆಲ ದೃಷ್ಟಾಂತ

ಗಳು ; ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಏಕಾಧಿಕಾರವಿದೆ. ಖೋತಾ ಹಣ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ತನ್ನದೇ ಆದ ಅನೇಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಹಣ ಬಳಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಶಕ್ತವಾಗಿದೆ. ನಿರ್ದಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗವಾಗುವ ಅಂತರ್ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಧಿಯಿಂದ ಕೂಡ ಕೆಲವೇ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ತೆರಬೇಕಾದ ಬಡ್ಡಿಯ ದರವೂ ಹೆಚ್ಚು, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಪಡೆಯುವ ಸಾಲದ ತುಸು ಭಾಗವಷ್ಟೇ ನೇರ ಪ್ರತಿಫಲ ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದುದೆಲ್ಲ ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗಳಿಗಾಗಿ ಒಳಹಂದರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಉತ್ತಮಿಕರಣ ಸ್ವರೂಪದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಬರುವ ನೇರ ಪ್ರತಿಫಲ ಅತ್ಯಲ್ಪ; ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದರೂ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮೌಲ್ಸ್ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಭಿನ್ನ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆಯುವು ದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಯಾರೂ ಅಸೂಯೆ ಪಡದಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ, ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಇಂದು ನಾವು ಹೆಳೆಯ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಮತ್ತೆ ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಹಾಯ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಹಣದ ಪ್ರತಿ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯಲ್ಲಿ ರೂ. ೫೦ನ್ನು ಸಾಲ ತೀರುವೆ ಗಾಗಿ ಎತ್ತಿಡಬೇಕು. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಾಧನೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ. ಆರನೇ ಯೋಜನಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ತೆರಿಗೆಗಾಗಿ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಗುರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹ ಈಗಾಗಲೇ ದಾಟಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಇನ್ನಿಷ್ಟು ತೆರಿಗೆ ಎತ್ತುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಅತ್ಯಂತ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತ ತೀವ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಸಾಧಿಸುವ ಗುರಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬದ್ದೆ ರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆರ್ಥಿಕ ಆಯೋಗವು ವಾಸ್ತವಿಕವಾದ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮ ತವಾದ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

೩.೩ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರವಿದ್ದಾ ಗಲೇ ರಾಜ್ಯವು ಓವರ್ಡ್ರಾಫ್ಟ್, ಹಂತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿತು. ನಾವು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದಲೂ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಗ್ಗಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿದೇ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಂಧಾರಣೆ ತೋರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾದ್ಯವಾಗಿದೆ. ನೀವು ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ೧೯೮೧–೮೨ನೇ ವರ್ಷದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸಂಚಯಿತ ಓವರ್ಡ್ರಾಫ್ಸ್ ಗಗನ ಮುಟ್ಟಿತು. ೩೦-೬-೧೯೮೨ರ ವರೆಗೂ ಅದು ಏರುತ್ತಲೇ ಹೋಯಿತು. ಸಂದಾಯವಾಗದೆ ಉಳಿದ ಈ ಸಾಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಳವಳಕ್ಕೆ ಈಡಾಯಿತು ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಹೊಸ ಓವರ್ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ನಿಯಂತ್ರಣ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾಹೀರುಮಾಡಿತು ೩೧<u>೩೩-೧೯೮೨ರಂದು</u> ಇದ್ದ ರಾಜ್ಯಗಳ ಓವರ್ಡ್ಡ್ರಾಫ್ಟ್ನ್ನು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಲವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ೩೧-೩-೧೯೮೨ರಂದು ಓವರ್ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಇರದ ಆದರೆ ೩೦-೬-೧೯೮೨ರ ವೇಳೆಗೆ ಓವರ್ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಉಳಿದ ರ್ಲಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೇಲಿನ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸುಬಂಧಿಸಿ ಓವರ್ ಡ್ರಾಫ್ಟನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ತೆರಿಗೆ ಪಾಲು ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಹಾಯದ ಮುಂಗಡ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಸರಿಹೊಂದಿಸಲಾಯಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಎರಡನೆಯ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ೩೦-೬-೧೯೮೨ರಂದು ಇದ್ದ ರೂ. ೭೭ ೫ ಕೋಟಿಗಳ ಓವರ್ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಗೆ ಕೇವಲ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕವಾಗಿ ಅನುಕೂಣ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ತಿಂಗಳ ಅಂತ್ಯದೊಳಗಾಗಿ ಸಂದಾಯ ವಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ವಿವೇಕ ತೋರದ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಮರು ಸಂದಾಯಕ್ಕೆ ಐದು ವರ್ಷದ ಅವಧಿ ನೀಡಿ ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತು ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಒಕ್ಕೂಟ ಆರ್ಥಿಕ ಮಂತ್ರಿಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಗಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ನಡೆಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು...ವೆಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಕೂಡ....ನ್ನಾಯೋಚಿತವಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ನಾವು ವಂತ್ತೆ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಕೇವಲ ರೂ. ೭ ಕೋಟಿಗಳ ತಾತ್ಸೂರ್ತಿಕ ವಾಂಗಡ ಪಡೆಯಲು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು **೩೧_೩_೧೯೮೩ರಂದು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ** ಹಣ.

ಬರಗಾಲ ವಂತ್ತು ಉತ್ಪಟಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಕಟ

- ೪.೧ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ೧೬ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಉಗ್ರ ಬರದ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿರುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ. ಸದಸ್ಯರು ಬಲ್ಲರು. ಉಮ್ಯೋಗ ದುರ್ಲಭವಾಗಿದೆ. ಆಪಾರ, ಮೇವು ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ತೀವ್ರ ಅಭಾವವಿದೆ. ರೂ. ೫೧ ಕೋಟೆಗಳ ಸಹಾಯ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರುವ ಮನವಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಪರಾಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ತಂಡವೊಂದು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಭೇಟಿ ಇತ್ತಿದೆ. ಪರುಂದಿನ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣಗೊಳ್ಳಲಿದೆ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾವು ಕೇಳಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯುವನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದೆಂದು ನಾವು ಆಶಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆ ಸಹಾಯ ಬರುವ ತನಕ ಸರ್ಕಾರ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ತುರ್ತು ಕ್ರಮ ಗಳನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಯುನ್ನ ಭರದಿಂದ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಿದೆ, ರೂ. ೫೧೦ ಲಕ್ಷ ಗಳ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ಹಳ್ಳಿಯೂ ಬಳಲದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ೪.೨ ಪ್ರವಾಹ, ಬರ ಮತ್ತಿತರ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪರ್ತ್ತು ಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವು ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಸ್ಥಾಯೀ ತುರ್ತು ಪರಿಹಾರ ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸು ವಂತೆ ಸಲಹೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು, ಅಷ್ಟಮ ಆರ್ಥಿಕ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ನಾವು ಸೂಚಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರವಾಹ ಪೀಡಿತರಿಗಾಗಿ ನೀಡುವ ಸಹಾಯುವನ್ನು ಗ್ರಾಂಟ್ ಆಗಿಯೂ ಬರಗಾಲ ಪರಿಹಾರ ಸಹಾಯುವನ್ನು ಶೇಕಡ ೫೦ ಗ್ರಾಂಟ್ ಆಗಿಯೂ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಆಯೋಗವು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದೆಂದು ನಾವು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತಂಡಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಸಲಹೆಯನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಲಿದ್ದೇವೆ,
- ೪.೩ ಬರಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕ್ರಮ ಗಳು ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಮಾತ್ರ. ಇದು ಸಾಲದು. ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಮಗ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೋಸ್ಕರ ದೀರ್ಘಾಪಧಿ ಯೋಜನೆಯತ್ತ ನಾವು ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಡಿವಿ-ನ್ಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬೋರ್ಡ್ ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ನಾವು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಬೋರ್ಡ್ ಗಳು, ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರವನ್ನೂ ಹಣವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ವಿದ್ಯೂಚ್ಛಕ್ತಿ
- ೫.೧ ನಾವು ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಇದಿರಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಅಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆಗಾಗಿ ಜಲ ವಿದ್ಯುತ್ ಮೂಲಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ನಾವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ವೀರಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪೂರೈಕೆಗಳಿಗಾಗಿ, ನೆರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಗಿತಾಯವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಕೇರಳದಿಂದಾಗಲೇ ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದಾಗಲೇ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಲಭಿಸಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಬಲು ತೀವ್ರ ವಿದ್ಯುತ್ ಕಡಿತವನ್ನು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯುತ್–ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದಿ ಮೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಬೇಕಾಯಿತು.
- ೫.೨ ವಿದ್ಯು ಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಹಣ ವಿನಿಯೋಗಿಸದೆ ಇರುವ ಕೆಲವೇ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದು. ವಿದ್ಯುತ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ನಾವು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಈ ವರ್ಷ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ನಷ್ಟ ೭ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು. ಉತ್ಪಾದನಾ ನಷ್ಟದ ವೌಲ್ಯವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದರೆ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ನಷ್ಟ ರೂ. ೫೦ ಕೋಟೆ ಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣು ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು

ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಶೀಘ್ರವೇ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಾವರದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನಿವೇಶನದ ಆಯ್ಕೆ ಈ ಮೊದಲೇ ನಡೆದು ಶಿಫಾರಸು ನಾಡಲಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಪವರ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಕಾಳಿ ಎರಡನೆಯು ಹಂತವನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದೆ. ಐದು ವಿನಿನಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಜಲ ಯೋಜನೆಗಳು, ಬೇರೆ ಮೂರು ಯೋಜನೆಗಳು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿರುವ ರೂ. ೫ ಕೋಟಿಗಳ ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪೂರ್ವಾನುವುತಿ ಇಲ್ಲದೆಯೇ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಅನುಮತಿ ನೀಡುತ್ತದೆಂದು ಆಶಿಸು ತ್ತೇನೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮುನ್ನೋಟ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಒಂದು ಶ್ವೇತ ಪತ್ರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಬೇಗನೆ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಲಿದೆ.

ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ

- ೬.೧ ನೀರಾವರಿಯಾಗದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕೃಷಿಕರ ತೊಂದರೆಗಳು ಸರ್ವವಿದಿತ. ಈಗ ಹಲವು ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವಿಧೆ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಯೋಜನ ರೈತರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದ ರಿಂದ ಈಗ ಮೂಗದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಗುರಿ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ೧೯೮೨–೮೩ರಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯವು ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ೮೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ೧೯೮೩–೮೪ರಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೮೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ೧೯೮೨–೮೩ರಲ್ಲಿ ೪೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿವೆ. ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿಗಳ ಮೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಂದ ೧೯೮೩–೮೪ರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೮೦,೦೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರು ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರೊದಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದೆ.
- ೬೨ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನಿಂದ ಕೈಕೊಂಡ ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ದಂಡೆ ಯೋಜನೆ ಪೈಕಿ ನಾರಾಯಣಪುರ ಆಣೆಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಥಮ ಹಂತದ ಕಾರ್ಯುವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದೇವೆ. ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ಕೆರೆ ನೀರುವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಈ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗುವುದು,
- ೬.೩ ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ಕೆರೆ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮಗಾರಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ೧೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚೆ ತ ಗಲುವ ೪೦೦ ಹೊಸ ಕೆರೆಗಳ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರಾವರಿ ಕಾಮ ಗಾರಿಯಾದ ಯಗಚಿ ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಸಹ ಈ ವರ್ಷ ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೬೪ ೧೯೮೨_೮೩ರಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು ಸೇತುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ೧೯ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು ೧೯೮೩–೮೪ರಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ೨೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಿತ ವೆಚ್ಚದ ಪೈಕಿ ೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ಹೊಸ ಕಾಮಗಾರಿಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ವಿಶಾಸಲಿರಿಸ ಲಾಗಿದೆ.

ಉದ್ದಿ ವೆಂಗಳು

೭.೧. ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಹಣ ತೊಡಗಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಪಾಲಿನಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿದೆ. ವಿಜಯನಗರ ಉಕ್ಕಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಶಿಲಾನ್ಯಾಸವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನೆರ ವೇರಿಸಿದರಾದರೂ ಆಯವ್ಯಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಆ ಯೋಜನೆಗೋಸ್ಕರ ಎತ್ತಿಡುತ್ತ ಬಂದ ಹಣ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಮರಿಗೆ ನೆನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಐ.ಟಿ.ಐ. ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ

- ಬೇಕಾದ ಸ್ವಿಚೀರ್ಗ್ ಉಪಕರಣದಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮೋಪರ್ನಣಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕಾದ ಹಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊರಗಿನ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿವೆ. ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪುಂಗಳೊರು ತೈಲ ಶುದ್ವೀಕರಣಗಾರವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗಳಗೊಳಿಸುವ ಕ್ರಮವಿನ್ನು ಆರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ ಈ ಸುದ್ವೀಕರಣ ಗಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆಯೆಂದ ಪಶ್ಚಿತು ಕರಣವಳಿಯ ಸರುಗ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಗರುಕೊಂಡುಗುವುದು, ತರಾವಳಿ ಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಹೆಟ್ಕೊಕೆಮಿಕರ್ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸುವುದು ಸಾಧೈವಾಗುವುದು.
- 2.೨ ನಿದ್ಯವಿಎಂತರಡ ಕ್ಷೇತ್ರಪತ್ತಿ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಏತ್ಯೊನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ಬದಲು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾನದ ಉದ್ದಿಪೆಗಳನ್ನೂ ಗ್ರಾಮ ಕೈಗಾರಿಕೊ ಭೃಗುಗಳನ್ನೂ ರಾ್ಮದಾರ್ಧಂತ ಸ್ವಾಪಿಸಿ ನಿಕೇಂದ್ರೀಕಂದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ನಿನ್ಮಾಗುರಿ. ಸಾಂದ್ರ ಔದ್ಯವಿಕ ಚಿಳಿದರೆಗೆ ಇನುವ ಬೆಂಗಳೂ ನಂಥ ಸ್ಥೆ ಇಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೊ ದ ಮಾನ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಆಗಿಗೊಟ್ಟರೆ, ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಥೆಗಳು ಹಲವು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುವು ಅದುರರಿ ದ, ಔದ್ಯವಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಪರಕರಗಳ ನಡುವೆ ವಿವೇಚನಾಯುತ ಸದುತೆಗೆ ನಿನ್ಯವಿಕ ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲ. ಒಡೆಗೆ ನಾಳೆಯ ವ್ಯಾವೆ ಹಾರಿಕ ಸಮಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದೂ ನಮ್ಮ ಫ್ಲೋಡಿಸುವುದಕ್ಕೇ ಅಲ್ಲ. ಒಡೆಗೆ ನಾಳೆಯ ವ್ಯಾವೆ ಹಾರಿಕ ಸಮಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದೂ ನಮ್ಮ ಫ್ಲಂಡೆಯಾಗಿದೆ. ಉದ್ಯವುದಳು ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹರಡುವಂತೆ ಮೊಡಲು ಬೇಕುರ ಇನ್ನೂ ಜಿಚ್ಚಿನ ಉತ್ತೇಜನೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಗಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯ ಹೆಚ್ಚೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ನೂತನ ಔವ್ಯವಿಕ ಫೋರಣೆಯ ರೂಪುರೇಖೆಯೊಂದನ್ನು ಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರಸ್ತುಕಪಡಿಸಲಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರವಂ ಜೀವಿ ವರ್ಗ

- ೮.೧. ಉತ್ಯಾದಕತೆಯಲ್ಲೂ ಉತ್ಪಾದಕೆಯಲ್ಲಿ ತಾಲುವಾರನಾಗಿ ಔಷ್ಠರಿಂಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಪರ್ಗವಹಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಮೇ ದಿನದ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರತಿ ದರ್ಷ ಮೇ ದಿನದ ಪ್ರಯುತ್ತಿ ಪ್ರತಿ ದರ್ಷ ಮೇ ದಿನ ತಾರೀಖೆನ್ನು ಪೇರನೆ ಸಹೀ ರಚಾದಿನವೆಂದು ನಾವು ಘೋಷಿಸಿಪ್ಟೇವು. ಔಷ್ಠಬಿತ ಜೀವಿನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಪಿಳಿತ ಸೇತಿನಗಳನ್ನೂ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಧಾನಣೆ ಮಾಗೂ ಮನೋನಂಜನೆಗೆ ಅವಿಕಾಗ್ಯವವಣೆಯುವನ್ನೂ ಕಾರ್ಲಾಶಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯಕೀನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಗಿತ್ಯವೆಯುದನ್ನೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಆರುದರಿಂದ ಈ ಅಪಾಯಕರ ವಿನ್ಯಾತ್ತ ಪ್ರಮಾದಾಯಕ ರುದಿಮೆಯು ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಅರೋಷವಾಣಕ ವಿರ್ಮಾಸಲು ಸರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಕಾರ್ಮಿಕರು ವಿಶೇಷವಾಣಕ ವಿರ್ಮಾಗಿ ಸರ್ವತಿ ಮಾಗೂ ತೋಟ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಈಗ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಪಾನಿಸಿ, ಕನಿಷ್ಟ ವೇತನವನ್ನು ಪ್ರನಃ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ನಾವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ, ಕಾನೂನಿನ ತೊಂದರೆಗಳಂದಾಗಿ ಈವರೆಗೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೀವನದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಧಾರಿಸಲು ನಾವು ದೃಧ ಮನಸ್ಕರಾಗಿದ್ದೇವೆ.
- ೮.೨ ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುನಂತೆ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿದುಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಂದು ಪುನರ್ಘಟಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿದುಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ಆದ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗೆ ಗಳುತು ಕಾರ್ಡುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಸರಿಯಾದ ದಾಖಲಾಠಿ ಗಾಗಿ ಶೀಘ್ರ ಎಡುಪಿ ಪಡೆಪವಿವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉದ್ಯೋಗ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಉದ್ಯೋಗ ಗೊತ್ತು ಡಿಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವೃವಸ್ಥೆ ಸಂತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಪರ ಶಿಕ್ಷಣದೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೮.೩ ವಿವಿಧೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಕಾಯನಿರ್ವಾಣಕರನ್ನು ನಾನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದೆ ನಗರ ದಲ್ಲೂ ಗ್ರಾರ್ಣಾತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಸ್ವಯಃ ಉದ್ಯೋಗ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನೆರವಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ ದ್ವೇವೆ. ಈ ಕಾರೈಕ್ರಮವನ್ನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಒಪ್ಪಿವೆ

ಎಂದು ಸದನಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಲು ನಾನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಾಖೆಯಲ್ಲೂ ೫ ರಿಂದ ೧೫ ನಿರುದ್ಯೋಗಿ ಪದವೀಧೆರರಿಗೆ ಹಣವನ್ನು, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿ ಸ್ವಯಂ ಉರ್ಯೋಗ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವುದೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶ,ಇದಲ್ಲದೆ, ಕೆನರಾ ಬ್ಯಾಂಕು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಸಾಂದ್ರವಾಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಕೂಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗುವುದು. ಸಾಲ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಇವುಗಳಿಗೂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಏರ್ಪಾಟುಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಇತರ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳೂ ಈ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನಂಸರಿಸುತ್ತವೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸ ನನಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿತ ಸೇಪೆಗಳಂ

- ೯.೧. ವಂಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗದೆ, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನೂ ಗ್ರಾಮಿಗಾಣ ಯುವಕರನ್ನೂ ಉದ್ಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಅನಿಶ್ಚರಂತೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಗಮನ ಹರಿಯದಿದ್ದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದಿರಿಸಲು ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿರುವ ನಾವು ೧೯೬೯–೭೦ರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸೇನೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಘಟಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಸೇರುವ ವರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮಿಗಾಣ ರಸ್ತೆಗಳು, ಅಡಿಗಾಲುವೆ, ಕೆರೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕಾಡು ಬೆಳೆಸುವಿಕೆ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಬಾವಿ ಆಗೆಯುವುದು ಮತ್ತಿತರ ಕೆಲಸಗಳ ಹೊಣೆ ಅವರದಾಗು ವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾದರಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ಕೆಲ ಜಿಲ್ಲೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಶುರು ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಮುಂದೆ ಇದಂ ವಿಸ್ತಾರ ಹೊಂದುವುದು
- ೯.೨. ಇಪ್ಪತ್ತಂಶ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮಿಗಾಣ ಅಭಿನೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆದಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಾವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಇಪ್ಲಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಐದು ಅತ್ಯಂತ ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ದಾರಿದ್ರ್ಯ ರೇಖೆಯಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತ್ತುವ ಗುರಿಯುಳ್ಳ ಅಂತ್ಯೋದಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ.
- ೯.೩ ಗ್ರಾಮಿಗಣ ವಿದ್ಯುವೀಕರಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರವುದ ವೇಗವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸುವುದಲ್ಲದೆ, ಗ್ರಾಮಿಗಣ ವಿದ್ಯುವೀಕರಣದ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ಕೊಡಲು ಸರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಈಗಿರುವ ಭಾಗ್ಯಜ್ಯೋತಿ ಯೋಜನೆಯ ಜತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆ ಈಡೇರುವುದು.
- ೯.೪ ಸಹಕಾರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ಸುಧಾರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಿನ ಸಹಕಾರೀ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅಗತ್ತವಿರುವಷ್ಟರವುಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜತೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದು. ಸಹಕಾರೀ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವದರಲ್ಲಿ ಆಗುವ ವಿಳಂಬವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪಟ್ಟೆಯ ಎಲ್ಲ ವಿವರ, ಎಷ್ಟು ಸಾಲಕ್ಕೆ ಆತ ಅರ್ಹ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿನೊಡನೆ ವೃವಹಾರದ ದಾಖಲೆ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಳಗೆಂಡ ಪಾಸ್ ಬುಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರೈತನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಸಹಕಾರೀ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರುವುದೇ ಸಹಕಾರೀ ಚಳವಳಿಯ ಬಲವರ್ಧನೆಗೆ ಸಾಧನ. ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೆನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರುವ ರೈತರಿಗೆ ಬಡ್ಡಿಯ ಸಹಾಯ ದ್ರವ್ಯದ ಉತ್ತೇಜಕವನ್ನು ನೀಡಲು ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ.

- ೯.೫ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಬರಪೀಡಿತ ಜಮೀನಿನ ಸಾಗುವಳಿಯನ್ನು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವೆನಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು; ದಾಸ್ತಾನು ವೆಚ್ಚದದ ಒಂದಂಶವನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಭರಿಸುವುದು.
- ೯೬ ರೇಷ್ಠೆ ವ್ಯವಸಾಯುವು ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಉದ್ಯಮ. ವಿಕೇಷವಾಗಿ, ಈ ಉದ್ಯಮವು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ದೇರ್ಬಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ೧೯೮೩–೮೪ರಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೆರವಿನ ಕರ್ನಾಕ ರೇಷ್ಮೆಯೋಜನೆ ಮೇರೆಗೆ ೨೪ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೇವಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನೂ ೪೦೦ ಚಾಕಿ ಸಾಕಣೆ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು. ೧೫ ಆಧುನಿಕ ರೇಷ್ಮೆಗೂಡು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಮರ್ಷವೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ರೈತರ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಎರಡು ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೯.೭ ಉತ್ತವು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೈಪೋಲ್ಟಿನ್ ರೇಷ್ಮೆ ತಳಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ನಾವು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಎರಡು ರೇಷ್ಮೆ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಈಗಾಗಲೆ ವಾಡಿಕೆಯಂತೆ, ಉಪ್ಪು ನೇರಳಿ, ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ೬,೦೦೦ ಹೆಕ್ವೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಯ ಉಪ್ಪುನೇರಳೆ ಗಿಡವನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ೧೯೮೩-೮೪ರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ೪೨೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರು ಹೊಸ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ನೇರೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗುವುದು. ೧೯೮೩-೮೪ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಮಮ ನಿರ್ಗಾಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಟಿ. ನರಸೀಪುರದ ಆಧುನಿಕ ಫಿಲೇಚರ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕಾರ್ಯಾರಂಭಿಸಲಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ದಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವನ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಮಿಲ್ಲನ್ನು ಆಧುನಿಕುಸಲಾಗುವುದು ವುತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರ ರೇಷ್ಠೆ ನೇಯ್ಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿದ್ಯುತ್ ಮುಗ್ಗಗಳು ಕಾರ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಲಿವೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೩೦೦ ಮಿಟರು ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದ್ಯು ಈ ವರ್ಷ ೪,೦೦೦ ಮಿಟರುಗಳಿಗೆ ಏರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮಂಡಲಿಯು, ಮಾರಾಟ ವಿನಿಮಯ ಕೆಂದ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಕಚ್ಚಾ ರೇಷ್ಮೆಯ ಶೇ. ೨೦ರಷ್ಟನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಅದು ಪಾರುಚಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲುವವರಿಗೂ ರೇಷ್ಮೆ ನೇಯುವವರಿಗೂ ಸಮಂಜಸ ಬೆಲೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ೯.೮ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆಗೆ ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಕವಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚುಗೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆಂಗನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಸಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಯಾಪಿಸುವುದು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯು ಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಒದಗಿಸುವುದು. ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ವಾತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಲು ಸಹಕಾರೀ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಾನ:ದಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಇವೇ ವಾಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು. ತೆಂಗು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಲಿಯು, ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಜೋತ್ಪಾದನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಕ್ಕ್ರಕ್ಷಕ ಕ್ಷೇತ್ರ ನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿದೆ. ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅದಧಿಯಲ್ಲಿ ೩೯ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಮಾಡಲಾಗುವ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇರೆಗೆ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣವೇ ಮುಂತಾದವೂ ಸೇರಿ ಹಣ್ಣ ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೊಳಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಈ ವರ್ಷ ವಿಶ್ವದ್ಧಾಂಕಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮುತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ೧೯೮೩-೮೪ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಶೈತ್ಯಾಗಾರವೊಂದನ್ನು ಸಹ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕ್ ನೇವಿನ ಗೇರು ಬೆಳೆಯುಂದ ನೇರೆಗೆ ಬರುವ ಪರ್ಷ ಇನ್ನೂ ೩,೨೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರು ಖಾಸಗಿ ಹಿಡುವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಗೇರು ಬೆಳೆಯುಂದ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೯.೯ ಕಡಲು ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ಮಿ:ನುಗಾರಿಕೆ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮಿಾನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮದ ಮೂಲಕ ಫಿಲಿಫೈನ್ಸ್ ಧೇಶದಿಂದ ಟ್ಯೂನ್ಪರ್ಪ್ಲಿಸೇನರ್ಸ್ನ ಯಾಂತ್ರೀಕೃತ ದೋಣಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ಆಳ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿಾನು ಹಿಡಿಯುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ನೀಡಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳ ಸಹಾಯವಾಗಿ

೧೦ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ, ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶಾನು ತಳಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ ೭೮ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದ ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ವಿಶಾನು ತಳಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಂ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು ಈಗಿರುವ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಗಳಲ್ಲೇ ಆಲ್ಲದೆ ಒಳನಾಡು ಮಾನುಗಾರಿಕೆಯ ತೀವ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ೧೯೮೩-೮೯ರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಲಯ ಯೋಜನೆ ವೆಂರೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನುಗಾರರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗಳನ್ನೂ ತೆರೆಯಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ.

- ೯.೧೦ ರಾಜ್ಯದ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಗಡಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರದೇಶಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಪ್ಪು–ನೀರು ಮಿಾನಂಗಾರಿಕೆಯ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ದಿ ಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೯.೧೧ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಔದ್ಯವಿಕ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಿಾನುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗಮಗಳು ಜಂಟೀ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೧೦೦ ಟನ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮಾನು ಬಲೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ೧೪ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- ೯.೧೨ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಬಹತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆಯ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಕಡುಬಡವರಿಗೆ ಮಿಶ್ರತಳಿ ರಾಸುಗಳನ್ನು ಹಂಚುವುದರ ಮೇಲೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದೆ. **ವಿುಶ್ರ**ತಳಿ ರಾಸುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಅಂಥ ರಾಸುಗಳ ಅಭಾವ ನಿಮಿತ್ತ ಈ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನ ಕಾರ್ಯಕ್ರವಾಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ನಾವು ೧೯೮೩-೮೪ರಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ತಳಿಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರತಿಳಿ ರಾಸಂಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಯೋಜನೆ**ಗೆ** ವುಂಜೂರಾತಿ ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ಹಳ್ಳಿಕಾರ್ ತಳಿಯ ನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ಹಳ್ಳಿಕಾರ್ ಜಾನುವಾರು ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಜಾನುವಾರುಗಳ ತೀವ್ರ ಹಾಗೂ ವುರಣಾಂತಿಕ ರೋಗಗಳ ನಿಯುಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ನಾವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪಶು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪಶು ಔಷಧಗಳನ್ನು **ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏ**ರ್ಪಾಟು ಮಾಡುವುದಲ್ಲದೆ ಪಶು ಪರಿವೀಕ್ಷಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಂಪೌಡರುಗಳಿಗೆ ತರಬೇಶಿ ನೀಡಲು ನಾವು ಪಶು ವೈದ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವುತ್ತು ತರಬೇತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಅಧಿಕ ಕ್ಷೀರೋತ್ಪಾದನೆಯ ೨ನೇ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ಹಾಲು ಉತ್ಪಾದಕರ ಮಹಾಮಂಡಲಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಇನ್ನುಳದ ಹನ್ನೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಪಡಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಆರು ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಹೈಸುಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನಿಗವಂ ದೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

೧೦೧ ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳ ಪಡೆಗೆ ಸೇರುತ್ತಿರುವ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಅನುಸೂಚಿತ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ದೊದ್ದ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಇದೆ. ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಷಣದ ಪರಿಹಾರೆ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅವರಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಎಸ್.ಸಿ. ಎಂ ಕಾಂ., ಬಿ.ಎಸ್.ಸಿ. (ಕೃಷಿ), ಬಿ.ಎ.ಎಸ್.ಸಿ., ಬಿ.ಇ. ಮತ್ತು ಎಂ.ಬಿ.ಬಿ.ಎಸ್.ಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ಪಡೆಯುವ ಎಸ್.ಸಿ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಟಿ.ಗೆ ಸೇರಿದ ಮೂವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಸರಕಾರೀ ಸೇವೆಗೆ ಗ್ರೂಪ್ 'ಎ' ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೇರ ಭರ್ತಿಯಿಂದ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

- ೧೦.೨ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪ್ರತ್ರಿಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಪ್ರತಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಂ.ಎ., ಎಂ.ಎಸ್.ಸಿ., ಎಂ.ಕಾಮ್. ಬಿ ಎಸ್ಸಿ. (ಕೃಷಿ), ಬಿ.ವಿ ಎಸ್ಸಿ., ಬಿ.ಇ. ಮತ್ತು ಎಂ ಬಿ.ಬಿ ಎಸ್ಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿವ್ಯಾರ್ಥಿಗೆ ರೂ. ೨,೫೦೦ರ ನಗದು ಪಾರಿತೋಷಕವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುವುದು.
- ೧೦೩ ಹೆಚ್ಚು ಸಕ್ರಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಎಸ್.ಸಿ. ಮತ್ತು ಎಸ್.ಟಿ. ಆಭಿವೃದ್ಧಿ ವಾಂಡಳಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಸರಕಾರ ಬಯಸಿದೆ. ೧೯೮೩–೮೪ರಲ್ಲಿ ರೂ. ೧೧.೫೫ ಕೋಟಿ ಹಣವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿ ೩೦,೦೦೦ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿ ಕುಟುಂಬಗಳು ಮತ್ತು ೧,೫೦೦ ಅನುಸೂಚಿತ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದು ಅದರ ಗುರಿ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿನ ಯೋಜನೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಎಸ್.ಸಿ., ಎಸ್.ಟಿ. ಹಾಡುಗರಿಗಾಗಿಯೂ, ಹುಡುಗಿಯಂರಿಗಾಗಿಯೂ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬಳಸಲಾಗುವುದು.
- ೧೦೪ ದೀಡಿಯುವ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ದಾಮಾಷಾ ಅದೂ ವಿಶೇಷತಃ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರಕಾರವು, ದುಡಿಯುವ ಮಹಿಳೆಯರ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಒಂಭತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಅಂಥ ಸೌಕರ್ಯ ವಿಲ್ಲದಿರುವ ಕೆಲ ಮುಖ್ಯ ಶಹರಗಳಲ್ಲೂ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಲು ಸರಕಾರ ಬಯಸಿದೆ.
- ೧೦.೫ ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ಕೃತಕ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ * ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ಸಂಪಾದನೆಯಿರುವ ಗುಂಪಿನ ಜನರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೃದ್ದರು ಮತ್ತು ಅ ಗವಿಕಲ ಪಿಂಚಣಿದಾರರು, ಬಲು ಕಷ್ಟಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸರಕಾರವು ಸಮಾಜದ ಈ ಸದಸ್ಯರ ಪಿಂಚಣಿಯನ್ನು ಮಾಹೆಯಾನ ರೂ. ೪೦ ರಿಂದ ಮಾಹೆಯಾನ ರೂ. ೫೦ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲಂ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚವಾಗುತ್ತದೆ.
- ೧೦.೬ ಜೀತದಾಳುಗಳ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲ ಮಿತಿಯ ಯೋಜನೆಯ ಅನ್ವಯ, ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಕಾಲ ಮಿತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನ್ವಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ ನೀಡಿ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಪಿತ ಭಾವನೆಯ ತಜ್ಞರ ಒಂದು ತಂಡವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೧೦.೭ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ವೀಯುಪುದಕ್ಕಾಗಿ ಡಚ್ ಸಹಾಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಪುದ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಗಿ ನಿಯಮಿತ ಕಾರೃದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೌಕರ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಸರಕಾರವು ಯೋಜಿಸಿದೆ. ಪಾರಂಪರಿಕ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕುಶಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಉಪಕರಣ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಬಳಕೆಗೂ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಆಧುನಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮುಂದುವರಿಯುವುದಕ್ಕೂ ಯೋಜಿತ ಕೇಂದ್ರಗಳು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮ ಸಹಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವ ಅನುಸೂಚಿತ ಜಾತಿಗಳ. ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಜನರಿಗೂ ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಜನ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಗುರಿ.
- ೧೦,೮ ಸಮಾಜದ ಈ ಅಂಗವಿಕಲರ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂಗವಿಕಲರ ವಿವಿಧ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಅಪಾರ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸರಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿತಿದೆ, ಹಣ ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಆ ಚಟುಪಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ಸ್ವಲ್ಪ ಪುಟ್ಟಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳೂ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರೂ ಪಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಶಕ್ಕವಿರುವ ವಿಧಾಯಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಅಂಗವಿಕಲರು ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಸಮಾಜದ ಈ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಹಾಯ ದೊರಕಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಹಾಯ ದ್ರವ್ಯ ನಿಯಮಾಪಳಿಯನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಲು ಸರಕಾರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

೧೦,೯ ಕರ್ನಾಟಕ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಹ ಮಂಡಲಿಯು ೧೯೮೩-೮೪ರಲ್ಲಿ ೧೧,೨೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಈ ಮನೆಗಳ ಪೈಕಿ ೮೦೦೦ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಹುಡ್ಕೋ ನೆರವು ದೊರೆಯಲಿದೆ. ೩೨೦೦ ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಇತರ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಹಣ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಒಟ್ಟು ಪೆಚ್ಚ ಸುಮಾರು ೧೭ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ. ಹುಡ್ಕೋದಿಂದ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಸಾಲವನ್ನೆತ್ತುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಮನೆಗಳ ಹಂಚಿಕೆ ಪಡೆದವರಿಂದ ರೇವಣಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಣವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಣದ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಸಲುವಾಗಿ ಮಂಡಲಿಯು ತನ್ನ ಸಾಲ ವಸೂಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಜನತಾ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಮೇರೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಂಜೂರಾಗಿರುವ ಗೃಹನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ೧೯೮೩-೮೪ರ ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ೧೧.೮೫ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೧೦.೧೦ ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯ ಕಾರ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ತ್ವರಿತಗೊಳಿಸಿ, ನಿಶ್ಚಿತ ಗುರಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗುವುದು ಎಲ್ಲ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಔಷಧಾಲಯಗಳಿಗೆ ಔಷಧಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಅತ್ಯಾವಶ್ಮಕ ಗ್ರಾಹಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸರಬರಾಜಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಹಣಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಖಾಸಗಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿಪರ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುವ ಕ್ಯಾಪಿ ಟೇಷನ್ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಆವಧಿಯಲ್ಲಿ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಸರ್ಕಾರ ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ, ಕನ್ನಡ ವಂತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಯುವಜನ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳು.

೧೧.೧ ಬೇಗನೆ ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಇಚ್ಚಿಸಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯು.ಜಿ.ಸಿ. ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿಯ ಅನ್ನಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವೃತಿ ಕ್ರಮಗಳಿದ್ದುವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಒಂದಂ ಅಧಿಕೃತ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಸಮಿತಿಯು ತನ್ನ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದೆ, ಈ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಕೃತಿಗಿಳಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ವೃತಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸ ಲಾಗುವುದು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಣಯಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪೂರ್ತ ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲಬಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸಂಖ್ಯೆಯ 'ಡಿ' ಗುಂಪಿನ ಉದ್ಯೋಗಿ ಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಬಗೆಯ ಬೇರೆ ಉಮ್ಮೋಗಿಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಏಕರೂಪದ ವೇತನ ಶ್ರೇಣಿ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ನಿಯಮಗಳು ಇವರಿಗೂ ಇರುವಂತೆ ನಾವು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಶಿವಮೊಗ್ಗದ ಬಳಿಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ನಾವು ಇದಿರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಗ್ರಾಂಟುಗಳು ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದ ರಿಂದ ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ನಿಧಾನವಾಗಿದೆ.

೧೧.೨ ವರುಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡಾ ೭೫ರಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಸಾಕ್ಷರರಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಮುತ್ತಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಗುರಿಯನ್ನು ನಾವು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಜನ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಈ ಮುಖ್ಯ ಹಾಗೂ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಭಾಗ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜಕ ಹಾಗೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಹೀಗಾಗಿ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆಗಿಂಳಲೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಾಕ್ಷರತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ.

೧೧.೩ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವೀಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ೧೯೮೩–೮೪ರಲ್ಲಿ ರೂ. ೭೫ ಲಕ್ಷಗಳ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ (೧) ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡಮಿ (೨) ಲಲಿತ ಕಲಾ ಅಕಾಡಮಿ (೩) ನಾಟಕ ಅಕಾಡಮಿ—ಈ ಮುೂರೂ ಅಕಾಡಮಿಗಳಿಗೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಆಧುನಿಕ ಕಾರ್ಕ್ಯಾಲಯ ಸಂಕೀರ್ಣವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಲಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಲಾ ಕಮ್ಮಟ್ರ ಶಿಬಿರಗಳು ಮತ್ತು ಕಲಾರಗಭೂಮಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವುದು.

- ೧೧.೪ ದಕ್ಟ್ ಪುಂಡಲಿಗುನ್ನು ಹುತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸುವುದಲ್ಲದೇ ಸಮೃದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳ ಉರ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯದಕ್ಕು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಡಿತುವ ಸಲುವಾಗಿ ಉರ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಅಕಾಡೆದಿಗೆ ಾವು ನೆರವು ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚಿಸ ಆರ್ಥಿಕ ಅದುಯವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೂ ಏರ್ಪಾಟು ವಾಡುತ್ತೇವೆ,
- ೧೩೫ ರೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುಪಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಮತ್ತು ರಚನಾತ್ಮಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಬೆರಿಯ ಬಿಡುವುದು ಅಗತ್ಯವೇದು ಬದಳ ಕಾಲದೀದ ನನಗೆ ಅನಿಸಿದೆ. ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪತ್ತಿರವಿರುವ ಖಾಲ್ಲಿಯಿಂಜರು ಭೂಮಿ ಮುನ್ನು ತಮ್ಮ ನರಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕಾಡು ಬೆಳಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ತಾವು ನಿವೃವಿಕ ಪುನಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಮಗೆ ತಿಳಿಸಿವೆ. ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಚರಣೆಗೆ ಸಂಭಾ ಸರಕಾರ ಬಯಸಿದೆ. ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುಬೆಳಸಲಾಗುವುದು. ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜೊರೆಯು ಸಂಶ್ವನ್ನದ ಶೇಶಡಾ ೫೦ ರಷ್ಟು ಆ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ, ಸಾಮಾಜಕವಾಗಿ ಉಪಮುತ್ತವೂ ಅತ್ತಾದಕವೂ ಆದ ಈ ಬಗೆಯು ಕೆಲಸ ಇತರ ಕೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪಕ್ಷ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದಿದೆ.
- ೧೧.೬ ಅನೇಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಡ್ರೈವಿಂಗ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲು ತೆನೆಯುವುದಕ್ಕೂ ಸರಕಾ**ರ ಯೋಜಿ** ಸಿದೆ. ಇವು ಈಗಿರುವ ಔಷ್ಯೋಗಿಕ ಶರವೇತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿಂಗಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದ ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳ್ಳತ್ತದರಿ ಕಿಶಾಲವಾಗುವುದು. ಮೇಲಣ ಪಂಟ್ನಗಳನಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುದವರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯೋಗ ಹೊರೆಯುವುದು.
- ೧೧೭ ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತ ಪ್ರಕ್ಷಿ ಸರಕಾರವು ಸೇವೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಡ್ಡವಾಗಿವೆ. ಸಣ್ಣ ವೃತ್ತ ಪತ್ರಿಕಿಗು ವಿವಸ್ತೆಗಳ ಅರಿವೂ ತರಕಾರಳಿದೆ ಅದರ ಸರ್ಪತ್ತೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಸರಿಸುವುಸತ್ತಾಗಿ ವಾರ್ತಾ ದುತ್ತು ಕ್ರಮಾಸ ಸಚಿವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಸುಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಗಳಿಂದನ್ನು ರತಿಸಲು ಸರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ. ಮಾನ್ಯರ ಇದೆದಿನುವ ಪತ್ರಿಕೊ ಬ್ರೋಗಿಗಳು ಬಹಳ ಗಾರದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿನಂತಿಯನ್ನು ಪರ್ಗಣೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕೈನಿಸ್ಟ್ ಅರ್ಲಟ್ಟ್ ಬತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವು ಸೀವರ್ ಚಿಕೆಟುಗಳ ದರದ ಶೇಕಡಾ ಡು ಮುಂದ್ರಿ ಪ್ರವಸ್ತಿಗಳು ಪರಸ್ತು ನೀಡಲು ನ್ಯಾವಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಜಿಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೊಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಧವ್ಯವಿಷಣ್ಣ ನೀಡು ನಿರ್ವಹಿಸ್ಟ್ ನೀಡು ನಿರ್ವಹಿಸ್ಟು ನೀಡಲು ನ್ಯಾವಿ ನಿರ್ವರಿಸಿದ್ದೇವೆ ಜಿಂಗಳೂರಿನಲ್ಲೊಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ಧವ್ಯವಿಷಣ್ಣ ನಿರ್ವಹಿಸು ನಿರ್ವಹಿಸ್ಟು ಅವರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇ ಆ ಆಚನಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರ ೧ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ನೀಡುವುದೆಂದು. ಪರ್ವಹಿಸಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬೇಳುಬುಸುತ್ತಿದ್ದೇ
- ೧೧,೮ ರ್ಯವಹನೆ ಸೇವಾ ಎಸ್ವಾ ಕ್ರೀಡಾ ಇರಾಜಯು ಕ್ರೀಡಾಂಗಣಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯ, ಗ್ರಾಮಿಡಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾರ್ಥವಾ ರಾಜೆಗಳ ನಿರ್ವರ್ಣ, ಈಜು ಕ್ರೇಡಾಳ ಯತ್ತು ಕ್ರೀಡಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥನಿಲ್ಲಂಗಳ ನಿರ್ವಾಣ ಹುಡು ಕ್ರೀಡಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥನಿಲ್ಲಂಗಳ ನಿರ್ವಾಣ ಗಳಪ್ಪು ತ್ರಂತಗೊಳಿಸಲಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವ ಪ್ರತಿಭಾವಂ ಸೆ ಕ್ರೀಡಾ ಪಟ್ಟುಳಿಗೆ ನಗಡು ಹಂಗೂ ಇಕರ ಬಯುಮಾಗಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗು ಪುರು ವಿವಿಧ ಕ್ರೀವೆ ಸೆಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ನಿಹಿನ ಪ್ರನಿಭಿಯಂತ್ರ ಮಂದಕ ಯುವತಿಗಾನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾ ಇತ್ತಿಯನ್ನು ಮು ಕಾರ್ಯಕ್ರ ಮಂದು ನಾವು ಜಾರಿಗೆ ತರುತ್ತೇವೆ. ಇದೆಂದ ಅಂಥವಾಗಿ ಕ್ರೀಡಾ ಇತ್ತಿನಿನ ಹಾಗೂ ಆಧಾನಿಕ ತರ ತಿ ಸೌರೀರ್ವಾಗವನ್ನು ಎದಗಿಸಲೂ ಇತರ ಪ್ರೋತ್ನಾಯಗಿನನ್ನು ನೀಡಲೂ ಸುಣ್ಣವಾಗುತ್ತನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಲನ ಚಿತ್ರೋದ ದು

೧೨. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಲನ ಜಿತ್ರೋಡ್ಮಸಾಕ್ಕೆ ಸೆ ಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸವುಗ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ಧೋರಣೆ ತಳಿಯುವುದು ಅವಶ್ವರಾಗಿದೆ. ರೇಳರಣಿಗೆರು ಕೇಂದ್ರ ಎಂದುರಾಗಿ ಒಂದು ಚಲನಚಿತ್ರನಗರ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುವುದು. ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಚಲನ ಚಿಸ್ತೆ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾರ ಎಲ್ಲಾ ಅಥುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯ ಗಳೂ ಇರುಗ್ತವೆ. ತುಸ್ರಜ್ಞರ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಒಳಲುವರ ಕಲಾವಿದರ ಎಂತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿಗಳಿ ಗಾಗಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳ—ಇವು ಅಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ವರ್ಣ ಚಿತ್ರಗಳ ಪ್ರೊಸೆಸಿಂಗ್ ಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಅಗತ್ಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯವಶ್ಯವಾದ ಒಳಹಂದರದ ಬೆಂಬಲ ಒದಗಿಸಲು ಶಕ್ತವಾಗುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಕಪ್ಪುಬಿಳುಪು ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಸ್ತಿದ್ಧವಾಗುವ ಆವೃತ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಈಗ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಈಗಿನ ರೂ. ೧ ಲಕ್ಷ ರೂ. ೫೦,೦೦೦ ಮತ್ತು ರೂ. ೨೫,೦೦೦ ದಿಂದ ರೂ. ೧ ೫ ಲಕ್ಷ ರೂ. ೧ ಲಕ್ಷ ಮತ್ತು ರೂ. ೫೦,೦೦೦ ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಹಾಯಧನ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ತಯಾರಿಸಬೇಕು. ಇಡೀ ಚಿತ್ರವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗೆ ಪ್ರೊಸೆಸ್ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಮಾಪಕರಿಗೆ ಈಗಿನ ದರಗಳಲ್ಲೇ ಸಹಾಯಧನ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮುಂದಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ದೊರೆಯಲಾರದು. ಆ ವೇಳೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಒಳಹಂದರವನ್ನು ರಾಜ್ಯರೂಳಗೇ ನಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿರುತ್ತೇವೆ, ನಮ್ಮ ನಿರ್ಮಾಪಕರು ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದು ಅನಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಗರೀಕರಣ :

೧೩, ಇರುಸು ಮುರುಸುಗಳ ಸುಖಾಭಾವದ ನಗರೀಕರಣವು ಈಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಅನಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಂ ಮಹಾನಗರದ ಅರ್ಸಾಧಾರಣ ಮತ್ತು ಸುಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ತೀವ್ರ ಕಾತರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಾಗಿದೆ. ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುಪ ಕಟ್ಟಡಗಳ ವಿಸ್ತರಣವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ನಾವು ದೃಢ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಜತೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಹೆಸಿರು ಪಟ್ಟಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ಚಾಲನೆ ನೀಡುವುದಕ್ಕೂ ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹೆಸಿರು ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೂ ಆಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಗಳೂ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಬಾರದೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಹೆಸಿರು ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ೭೫ ಲಕ್ಷ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲೂ ಅದರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಸುತ್ತೇವೆ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣವನ್ನು ಕುರಿತ ಸರಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆಳಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೃತಿಗಿಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಚುಂಬಕಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಈಗಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಚಾಚು ಗಳನ್ನೂ ಈ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸಮತೋಲ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ನೀಲಿ ನಕಾಸೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುವುದು, ದೀನದಲಿತರಿಗೆ ನುತ್ತು ನಿರ್ಗತಿಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮ ಕಾರಿಯಾದ ಸೇವ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಳಚೆ ನಿರ್ಮೂಲನ ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಪಡಿಸ ಲಾಗುವುದು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ:

೧೪.೧ ಜನತೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತ ನೀಡಲು ನಾವು ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೊತ್ತವು ರಾಜ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ವೇಗಕ್ಕೆ ಅನುಗಂಣವಾಗಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಸೇವೆಗಳು ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಕೆಯಿಂದ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಂಸ್ಥಿತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇರುವ ಮೊಬಲಗನ್ನು ರೂ. ೭.೫ ಕೋಟಿಗೆ ಏರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಯೋಜನೆಗೆ ಬಾಹಿರವಾದ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಂ ಬಸ್ತುತ್ತಿವೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ, ಆಫೀಸು ವೆಚ್ಚ, ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಮೇಲಿನ ವೆಚ್ಚ ಇತ್ಕಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಷ್ಣು ರಿವಿತ್ಯಾರ ಮಿತವ್ಯಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೇರಿದ್ದೇವೆ. ಸಂಪುಟ ಸಚಿವರು ಸರ್ಕಾರೀ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಅತ್ಯ ತಮಿತವ್ಯಯ ಸಾಧಿಸಿ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತೆ ಹಾಕಿಕೊಡುವರೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

೧೪.೨ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೫ ರಿಂದ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಮೇಲಣ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿನವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ನಾವು ಬಳಕೆಗೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದ ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ತು ಸರಕಾರದ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಸುಲಭವಾಗುವುದು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಅಂತರ ಕಡಿಮೆ ಯಾಗುವುದು.

ಬಳಕೆದಾರರ ರಕ್ಷಣೆ :

- ೧೪ ೩ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೇವಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಳಸುವ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಗಳೂ ಗುಣವೂ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರಬೇಕಾದರೆ, ಬಲಿಷ್ಟವಾದ ಬಳಕೆದಾರ ಚಳವಳಿ ಅಗತ್ಯವೆಂದಂ ನಾವು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೂ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಿಗೂ ತರಪೇತಿ ನೀಡುವ, ಬಳಕೆದಾರರಿಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವ, ಬಳಕೆದಾರನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸುವ ಹಲವು ಯೋಜನೆಗಳು ಇವೆ ಆದರೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮ ಇದರಿಂದ ಉಂಟಾಗಿಲ್ಲ. ಈ ಚಳುವಳಿ ಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸರಕಾರದ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲು ನಾನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತರಪೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ನಿವೇಶನ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ನಾವು ನೆರವಾಗುತ್ತೇವೆ. ಬಳಕೆದಾರ ರಕ್ಷಣೆಯ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಮಂಡಲಿಯೊಂದನ್ನು ನಾವು ರಚಿಸುತ್ತೇವೆ. ಜಿಲ್ಲೆ, ತಾಲ್ಲೂಕ ಮಂತ್ತು ಗ್ರಾವಂ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಂಡಲಿಯ ಸಂಯೋಜಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಶಾಖೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.
- ೧೪.೪ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಸ್ಥಾನದ ಈಗಿನ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳದ ಅಭಾವವಿದೆ. 'ಅಮು ಸುರಕ್ಷಿತವೂ ಅಲ್ಲ ಅವರ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಎಷ್ಟ್ರೋ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಆಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವೂ, ಆಧುನಿಕ ಸೌಕರ್ಯಗಳೂ ಇರುವ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಸರಕಾರ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು. ಕೆಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಸರಕಾರೀ ವಸತಿಗಳಲ್ಲ. ಅಂಥ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಸತಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗುವವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸತಿಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.
- ೧೪.೫ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸರಕಾರವು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಲ್ಪನೆಯು ನಮ್ಮ ದರ್ಶನದ ಆಧಾರ ಶಿಲೆಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಅದು ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನವರೆಗೂ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಯೋಗ ಮಾಡಲು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವಿರಬೇಕೆಂಬುವಕ್ಕೂ ನಾವು ಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಾವ್ರ ನಗರ ಪಾಲಿಕೆಗಳು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡುಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮೊದಲ ವಾರದಲ್ಲೇ ಘೋಷಿಸಿದೆವು. ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಬೇರು ಮೂಲದಿಂದಲೇ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಯಥಾರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದ ಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಪರಿಷದ್ಗಳನ್ನು ನಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿದ್ದೇವೆ.
- ೧೪_೬ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷಿಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ರಾಜ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಾಲಿತ ಮಳದಾನ ಯಂತ್ರಗಳ ಖರೀದಿಗೆ ೨೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ.

ಕೃಷಿವಲಯಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ:

೧೫.೧ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಳಮಳ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅಂತರ್ಗತ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ರೈತರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ನಡುವೆ ಚರ್ಚೆಗಳ ಸರಣಿ ನಡೆದಿದೆ. ಮತದಾರರ ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗ ಗಳ ಜತೆಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಡಳಿತದಿಂದ ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಸುಖ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲ, ಗ್ರಾಮಿಣ ವರ್ಗಗಳ ಜತೆಗೆ ನಂಬಿಕೆ ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಸಂಬಂಧ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ಪ್ರಥಮ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ನೀರುವರಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆದ ಭೂಮಾಲೀಕರ ಮತ್ತು ಸಾಹುಕಾರರ ದಾಸ್ಕದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸಾಯ, ಹೊಲ ತುಂಡರಿಸಿ, ಹೋಗದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು, ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ಜಾಲವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದಾಸ್ತಾನು ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಉದ್ದಿಮೆಗಳು—ಇವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಅನೇಕ ವಿಧಾನ ಗಳಿಂದ ಗ್ರಾಮಿಣದ ದರಿದ್ರರ ಉನ್ನ ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಹುದು.

೧೫.೨ ಅದೇ ವೇಳೆಗೆ ಈ ದುರ್ಬಲ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಅಭಾವ ಮತ್ತು ಬರಗಾಲ ಪೀಡಿತ ಪ್ರಚಲಿತ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋರಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಸರಕಾರ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದ್ದ ರಿಂದ, ಬಹಳ ಎಚ್ಚ ರಿಕೆಯ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಬಳಿಕ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಾಭಕರ ವಾಗುವಂಥ ವಿವಿಧ ರಿಯಾಯಂತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಆರಿಯಾಯತಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

- ೧. ಸಹಕಾರೀ ಸಾಲಗಳ ಮರುಪಾವತಿಯಲ್ಲಿ ರಿಯಾಯತಿ:
- (೨) ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂದಾಯವಾಗದೇ ಉಳಿದಿರುವ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುವುದು;
- (೩) ನೀರು ದೊರೆಯದೇ ಹೋದ ಬಾವಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಧನ ಪಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸಮಯ ವಿಂತಿಯನ್ನು ಸಡಿಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸುವುದು ;
- (೪) ಭೂ_ಸಾರ ರಕ್ಷಣೆ ಮುತ್ತು ಒಡ್ಡು ನಿರ್ಮಾಣದ ಬಾಕಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ ೫೦ನ್ನು ಮೂರು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಮಾನ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಉಳಿದರ್ಧವನ್ನು ಮನ್ನು ಮಾಡುವುದು;
- (೫) ಹೊಸದಾಗಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವಃ ರೈತರು ಜಮೀನು ಸಮತಟ್ಟು ಮಾಡುವ, ಹೊಲ ರೂಪಿಸುವ, ಹೊಲ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ತೋಡುವ ಮತ್ತಿತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಇದಿರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವು ಬಗೆಹರಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ನೀರಾವರಿಯ ಪೂರ್ಣ ಲಾಭ ಅವರದಾಗುತ್ತದೆ. ಒದಗಿಸಿದ ನೀರಿನ ಮೇಲೂ ಕರವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅವರು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ನೀರನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿನದಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ನೀರಿನ ದರವನ್ನು ಅವರು ತೆರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಸಾರುತ್ತೇನೆ. ಹೊಲದ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಲು ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಅವರು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಒಂದು ವಿಷಯಂವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನಾನು ನೆನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ತೊಡಗಿಸ ಲಾಗಿರುವ ಅಪಾರ ಮೊತ್ತವು ನೀರಾವರಿ ಅನಂಕೂಲತೆ ಇಲ್ಲದ ರೈತರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡು ಸವಸ್ಹದ ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗಗಳು ಒದಗಿಸಿರುವ ನಿಧಿಯಿಂದಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಆ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಈ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಲಾಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ನೀರಾವರಿ

ಯೋಜನೆಗಳ ನೀರಿನಿಂದ ಲಾಭ ಪಡೆದಿರುವ ರೈತರು ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ ಸುಸ್ಥಿತಿ ಪಾಲನೆ ಗಾಗಿಯೂ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ ಗಳಿಗಾಗಿಯೂ ಹಣ ನೀಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳ ರೈತರು ಈ ನಿಲಂಪನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆರನೆಯ ವರ್ಷ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ಯಾವ ಅಳುಕೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನೀರಿನ ದರವನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವರೆಂದು ನಾವು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ರಿಯಾಯಿತಿಯ ವಿವರಗಳು ಅನುಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಪೆ. ಈ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳ ಒಟ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮ ೩೬ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಪೊಲೀಸ್ ಗೋಲೀಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದ ರೈತರ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಲಂಭಿಗಳಿಗೆ __ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವು ರೂ. ೬೦೦೦ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುಪವರಿಗೆ ರೂ. ೧೦೦ರ ತತ್ಪೂರ್ತ ಮಾಸಿಕ ಪರಿಹಾರ ವನ್ನು ನೀಡುವುದಕ್ಕೂ ಸರಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆ.

ಅಧಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂ ಲಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಕ್ರಮಗಳು :

೧೬.೧ ಕೆಲವು ಬಾಬುಗಳ ಮೇಲಣ ಮೂರಾಟ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಿಮೇಟು. ಗಂಧದ ಎಣ್ಣೆ. ಟೀ. ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಕಡಲೆಕಾಯಿ ಬೀಜ, ಹತ್ತಿ, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅದಿರುಗಳು. ರಬ್ಬರು ಕೂಡಿದ ತೆಂಗುನಾರಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು, ಕಾಕಂಬಿ, ಫಿಲೇಚರು ರೇಷ್ಮೆ ನೂಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಿರಣಿ ನೂಲು, ಹೆಂಡ ನುತ್ತು ಸಾಾಯಿಯನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಸೀಸೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ (ಪುದ್ಮವೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಮದ್ಯಗಳು ಶೇಕಡಾ ೯೪.೬೮ರಷ್ಟು ಈಥೈಲ್ ಮದ್ಯಸಾರ ವಿರುವ ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿದ ಮವ್ಯಸಾರ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ದರಗಳನ್ನು, ಈಗಿರುವ ದರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-II ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ವರ್ಗೀಕರಣ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಹಂತ ಇವುಗಳ ನಿಮಿತ್ತ ಈವರೆಗೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ದೊರೆಯದಿದ್ದ ಆದಾಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕೆಲವು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಿರುವಂತೆ ಎಂದದ ದಿಮ್ಮಿಗಳ ಮೇಲೆ ಏಕ ಹಂತದ ಶೇಕಡಾ ೮ ದರದ ಮತ್ತು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಅಥವಾ ಸಿದ್ದಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಗಾತ್ರದ ಹಾಗೂ ಆಕಾರದ ಚೌಬೀನೆಯ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡಾ ೨ ದರದ ಮಕ ಹುತದ ತೆರಿಗೆ—ಹೀಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ದರದ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಿರುವಂತೆ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ಕಡಲೆಕಾಯಿ, ತೆಂಗು, ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಖರೀದಿಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ಮಾರಾಟದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಹೊರಗಡೆಯಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಾಗ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಲಿದ್ದೇನೆ.

೧೬೨ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಮಗ್ಗ ದಿಂದ ನೇಯ್ದ ರೇಷ್ಮೆ ಒಟ್ಟೆ ಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ ೨ರಂತೆ ಏಕರೂಪ ದರದ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲು ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಈ ಹಂತವನ್ನು ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ತೆರಿಗೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವ ಮಾರಾಟದ ಕೊನೆಯ ಹಂತಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿವೆ.

೧೬,೩ ಅಧಿನಿಯವುದ ೧೭ (೪)ನೇ ಪ್ರಕರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಹೋಟೆಲು ವಾರೀಕರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಉಪಬಂಧವನ್ನು ಈಗಿರುವ ರಾಜಿ ಹೈವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಹಡಿಸಿ ಅದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೨,೫ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗಳ ಒಟ್ಟು ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ಮೊರದ ಸಣ್ಣ ಹೋಟೆಲುಗಳು/ಉಪ ಕಾರ ಗೃಹಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವ ಯಿಸುವಂತೆ ಮಿತಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ಅಧಿನಿಯವುದ ಮೇರೆಗೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಇತರ ತೆರಿಗೆಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಅಂಥ ಮೋಟೆಲುಗಳು/ಉಪವಾರ ಗೃಹಗಳವರು ಸಂದಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗುವ ರಾಜಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೊಬಲಗನ್ನು ಅನುಬಂಧ ITIರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೨,೫ ಲಕ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಟ್ಟು ವಹಿವಾಟನ್ನು ಮಿಾರುವ ದೊಡ್ಡ ಹೋಟೆಲುಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಹಾರ ಗೃಹಗಳು ಶೇಕಡಾ ೫ ರಂತೆ ಮೂಲ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ವಿಧಿಸ ಲಾದ ಮೂಲತೆರಿಗೆಯ ಮೊತ್ತನ ಮೇಲೆ ಶೇಕಡಾ ೧೦೮೦ನೆ ಅಧಿಭಾರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶೇಕಡಾ ೦,೫ರಂತೆ ವಹಿವಾಟು ತೆರಿಗೆಯನ್ನೂ ವಿಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ರಿಯಾಯಿಂತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಗಳು :

- ೧೭.೧ ಸಣ್ಣ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಪುತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ತೆರಿಗೆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕೆಲವು ತೆರಿಗೆ ದರಗಳನ್ನು ಕ್ರಮುಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ತೆರಿಗೆ ದರಗಳನ್ನು ತಿದ್ದು ಪಡಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಾಂತರ ಹೊಂದು ವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಘರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ.
- (i) ಈಗ ನೋಂದಣಿ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಸಂದಾಯದ ಹೊಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಒಟ್ಟು ವಾರ್ಷಿಕ ವಹಿವಾಟಿನ ಮೊತ್ತದ ಮಿತಿಯನ್ನು ೨೫,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಯಿಂದ ೪೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿಸುವುದಂ:
- (ii) ಅಧಿನಿಯುವುದ IIನೇ ಅನುಸೂಚಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಮೂದು ೧೦೪ ಇಥೈಲ್ ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್, ೧೦೪–ಎ ಡಿನೇಚರ್ಡ್ ಸ್ಪಿರಿಟ್, ೧೦೪ ಬಿಎಂಜಿ ಮದ್ಯಸಾರ ಮತ್ತು ೧೧೫–ಕಾಕಂಬಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ಬರುವ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಉದ್ಯಮ ಪರಿಕರಗಳಿಗೆ ಈಗಿರುವಂತೆ ಅಂಗ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದ ತೆರಿಗೆಯ ದರದಲ್ಲಿಯೇ ಶೇಕಡಾ ೪ ರಂತೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ತೆರಿಗೆ ದರವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದು.
  - (iii) ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು, ಗಂಧದೆಣ್ಣೆ ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ ದರವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೮ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೪ ರವರೆಗೆ ಇಳಿಸುವುದು.
  - (iv) ಇಲಾಖೆಯವರಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನೌಕರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಕೇಂದ್ರ/ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತ/ಶಾಸನಬದ್ಧ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನಡೆಸುವ ಕ್ಯಾಂಟೀನುಗಳಿಂದ ಮಾರುಟವಾಗುವ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಾನೀಯಗಳಿಗೆ ಮಾರುಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ. ನೀಡುವುದು.
  - (v) ''ಫೆನ್ನಿ''ಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ತೆರಿಗೆ ದರವನ್ನು ೩೧–೩–೧೯೭೮ರ ಕೊನೆಯ ಅವಧಿಯ ವರೆಗೆ ಶೇಕಡಾ ೨೫ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೬ರ ವರೆಗೆ ಇಳಿಸುವುದು.
    - (vi) ಹೆಂಡಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು.
- (vii) ಮಾರಾಟ ಬಿಲ್ಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನೀಡಲು ಪ್ರತಿ ವಹಿವಾಟಿಗೆ ಈಗಿರುವ ಮಿತಿಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೫ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೧೦ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- (viii) ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಉದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ ಸು ೩೦-೧೦-೧೯೮೨ ರಂದು ಹೊಸ ಉದ್ಯಮ ಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳ ಮತ್ತು ರಿಯಾಯಿತಿಗಳ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಆದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದಂತೆ II.III, IVನೇ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಣ್ಣ ವಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಹೊಸ ಉದ್ಯಮಗಳ ಸಿದ್ಧ ಉತ್ಪನ್ನ ಗಳಿಗೆ ಒಟ್ಟು ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು. ಈ ಉದ್ಯಮಗಳು ೧-೪-೧೯೮೩ ರಂದು ಅಥವಾ ಆ ತರುವಾಯ ಐದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯವರೆಗೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನ ದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿರಬೇಕಂ.
- (ix) ಬಸ್ ಮತ್ತು ಟ್ರಕ್ ಜಾಸಿ, ಲಘು ವಾಣಿಜ್ಯ ಡೀಸೆಲ್ ವಾಹನ ಮತ್ತು ಜೀಪುಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯು ಮೂಲ ದರವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೧೫ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೧೨ರವರೆಗೆ ಇಳಿಸುವುದು.

- (x) ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹತ್ತಿಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಹೊಸೈರಿ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು.
- (xi) ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ ಉಡುಪುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಉಡು**ಪಿಗೆ ೨**೫ ರೂ**ಪಾಯಿವರೆಗೆ ಮಾರಾಟ** ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು.
- (xii) ನೇಗಿಲು, ಸಲಿಕೆ, ಗುದ್ದಲಿ, ಬೀು ಹಾಗೂ ರಸಗೊಬ್ಬರ ಡ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಅದೇ ಬಗೆಯ ಸಲಕರಣೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಾನವಶಕ್ತಿ ಚಾಲಿತ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಯಿಂದ ಎಳೆಯಲ್ಪಡುವ ಕೃಷಿ ಸಲಕರಣೆಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು.
- (xiii) ಗೋಬರ್ಗ್ಯಾಸ್ ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಉಪಭಾಗಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು.
- (xiv) ಕೈಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆತೊಳೆಯುವ ಸಾಬೂನುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಒಟ್ಟು ವಹಿವಾಟು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗೆ ವಿಸಾರದಿರುವಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ದರವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೬ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೩ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದು
- (xv) ಯಾರ ಮಗ್ಗಗಳು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಅಧಿನಿಯಮ ೧೯೪೮ರ ಮೇರೆಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೋ ಅವರ ಹೊರತಾಗಿ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೈಮಗ್ಗ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ಚಾಲಿತ ಮಗ್ಗದ ನೇಕಾರರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗೆ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುವುದು.
- (xvi) ರಾಗಿ ಮತ್ತು ಜೋಳದ ಮೇಲಣ ತೆರಿಗೆಯ ದರವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೪ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೨ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದು,
- (xvii) ಗೋಡೆ ಗಡಿಯಾರಗಳು, ಟೈ ಪೀಸುಗಳು, ಮತ್ತು ವಾಚುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಬಿಡಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ ೧೫ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೧೨ಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಇಳಿಸುವುದು.
- (xviii) ತಿಜೋರಿ, ಹಣದ ತಿಜೋರಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಮರದ, ಬಿದಿರಿನ ಮತ್ತು ಬೆತ್ತದ ಪೀಠೋಪಕರಣದ ಹೊರತಾಗಿ ಮೆತ್ತೆಯಿಂದ ಸಜ್ಜು ಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಗೆಯ ಪೀಠೋಪಕರಣಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆಯ ದರವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೧೫ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೧೨ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸುವುದು.
- (xix) ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ (ಕುಟೀರ ಎಣ್ಣೆ ಉದ್ಯಮಗಳು/ಎಣ್ಣೆ ಗಾಣಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಒಟ್ಟು ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಂ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ನಿಯಮಗಳ ೨೫ಎ ನಿಯಮದಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮೋದ್ಯೋಗಗಳ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಂಥ ಉದ್ಯಮಗಳೆಂದರೆ.
- (ಎ) ಇತ್ತೀಚಿನ ಜನಗಣತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ೫೦,೦೦೦ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮೀರದಿರುವ ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದ ಎಲ್ಲೆಯೊಳಗೆ ಇರುವ ಉದ್ಯಮಗಳು ಮತ್ತು.
- (ಬಿ) ಯಾವುದೇ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಯಂತ್ರ ಸಾಮಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಉದ್ಯಮಗಳ ಒಟ್ಟು ವಿನಿಯೋಗವು ೧ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ವಿಸಾರುವುದಿಲ್ಲವೋ (ಈಗಿನ ವಿನಿಯೋಗದ ಮಿತಿ ೫೦,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿ) ಅಂಥ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ.
- (ಸಿ) ಯಾವ ಉದ್ಯಮಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಮಾರಾಟ ವಹಿವಾಟು ೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಿಾರ ದಿರುವ ಉದ್ಯಮಗಳು,
- ೧೭.೨ ಪಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಲು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಈ ಕೆಲವು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುವುದು ಎಂದರೆ ;—

- (ಎ) ಸಹಾಯಕ ವಾಣಿಜ್ಯ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ತೆರಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ತೆರಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರಣೆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.
- (ಬಿ) ಅವಶ್ಯವಿರುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ಎರಡು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ತೆರಿಗೆ ನಿರ್ಧಾರಣ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಿಲೆ ಮಾಡುವುದು.
- (ಸಿ) ಈಗಿರುವ ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಡಿವಿಜನ್ನು ಗಳನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಮತ್ತು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಗಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಳೈ ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಕಛೇರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಡಳಿತ ಡಿವಿಜನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಂ.
- ೧೭.೩ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಕಿಯಿರುವ ಪ್ರಕರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ತೆರಿಗೆದಾರರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ಕೆಲವು ಬಾಬುಗಳ ತೆರಿಗೆಗಳು, ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ಮೊಬಲಗನ್ನು ತೆರೆಗೆಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆದಾರರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಅವರೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಂ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಆದ್ದ ರಿಂದ ಸರ್ಕಾರವು ಕಾನೂನನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ತಿದ್ದು ಪಡಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜನರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಂಥ ಸರ್ಕಾರೀ ಹಣವನ್ನು ತೆರಿಗೆದಾರರು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ

- ೧೮.೧ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಪೋರೇಷನುಗಳು ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೊ ದಗಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳು ಪಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆ ಪಡುತ್ತಿವೆ. ರಾಜ್ಯದ ವಿಲ್ಲೆಡೆ ನಗರೀಕರಣವಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಲಿ ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ತತ್ತ ರಿಣಾಮವಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಆ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳ ಅಗತ್ಯ ಗಳೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆಯಲಿರು ವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಬರುವ ಇಡೀ ಆದಾಯ ಈ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗು ವುದರಿಂದಲೂ ಚುನಾವಣೆಯ ನಂತರ ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ ಕುರಿತು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿದ್ದೇವೆ. ತೆರಿಗೆ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಯು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಲಿಗಳ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ. ಸಮಿತಿಯು ಮಾಡಿದ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನ ಕೈಕೊಂಡಿಲ್ಲ ಈ ಮಧ್ಯೆ ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಶಾಸಕರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಒಂದಂ ಹೆಕ್ಟೇರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿಡುವಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ಲಾಂಟರುಗಳನ್ನೂ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೧೮.೨ ಅಧಿನಿಯಪುದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಮೆಂಟ್ಗೆ, ಕಾಗದಕ್ಕೆ, ರಿಫ್ರಿಜಿರೇಟರುಗಳಿಗೆ, ಎರ್-ಕಂಡೀಷನರ್ಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅದರ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳಿಗೆ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ. ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ವಾಹನಗಳು, ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಟ್ರಾಕ್ಟರು ಟ್ರೈಲರ್ಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ಚಕ್ತಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ. ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ವಾಹನಗಳು, ಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಟ್ರಾಕ್ಟರು ಟ್ರೈಲರ್ಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಚಾಲಿತ ನೇಗಿಲು ಯಂತ್ರಗಳು ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಅಥವಾ ಕಚ್ಚಾ ತಂಬಾಕು...ಇವುಗಳ ಹೊರತು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆಟೋಮೊಬೈಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯು ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಸಕ್ಕರೆ ವಿವರಿಸಿದ ಪ್ರಕಾರ ಸಕ್ಕರೆಗೆ, ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕಿಗೆ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಯುಮಿನಿಯಂ ಗಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಶೇ. ೨ರಿಂದ ಶೇ. ೧ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈವರೆಗೂ ತೆರಿಗೆಗೆ ಒಳಪಡದಿರುವ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೆ ಶೇ. ೧ರಷ್ಟು ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಿದ್ದೇನೆ ಅಂದರೆ....
  - (i) ಪ್ಯಾಕಿಂಗ್ ಸಾವುಗ್ರಿಗಳು;
  - (ii) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕವು ಖರೀದಿಸಿದ, ಪಡೆದ, ವುಧ್ಯಕಾಲೀನ ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧವಸ್ತುಗಳ ತಯಾರಿಕೆಗಾಗಿ ಹೋಗುವ ಕಚ್ಚಾ ಸಾಮುಗ್ರಿ ಗಳು, ಅಂಗಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪರಿಕರಗಳು ಹಾಗೂ;

- (iii) ಅದೇ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು/ಏಜೆಂಟರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ, ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಸಾಮುಗ್ರಿಗಳು (ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರದೇಶದ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಅಂಥ ಸಾಮುಗ್ರಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿರಬೇಕು);
- (iv) ಸರ್ಕಾರವು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಸೂಚನೆಯ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಪಡಿಸಬಹುದಾದಂತೆ ಕೈಪುಗ್ಗ, ಕರಕುಶಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿ ರುವ ಪರಿಕರಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವುನೋರಂಜನ ತೆರಿಗೆ

- ೧೯. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕ್ರಿಡಾಂಗಣಗಳ ನಿರ್ಮಣ ಕಾವುಗಾರಿಗಳು ನಿಧಿಗಳ ಕೊಂತೆ ಯುಂದಾಗಿ ಅವುರ್ಣವಾಗಿ ಉಳಿದವೆ. ಕ್ರೀಡಾ ಪ್ರೇವಿಗಳು ಕ್ರೀಡಾಂಗಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಪುತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಡಲು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಲು ಮುಂದೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಆಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿಕೆಟು. ಜೆನ್ನಿಸು (ಟೀಬಲ್ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಬಿಟ್ಟು) ಬ್ಯಾಬ್ಮಿಂಟನ್, ಘಟ್ ಬಾಲ್ ಮತ್ತು ಹಾಕಿ ಗಳಂಥ ಆಯ್ದ ಕ್ರೀಡೆಗಳೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮರ್ಪೋರಂಜನೆ ಪದದ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯನ್ನು ವಿಸ್ಕೃತ ಗೊಳಿಸಲು ಉಗ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನೌಲ್ಯದ ಪ್ರವೇಶ ಟಿಕೇಟುಗಳ ಮೇಲೆ ಪಂನೋ ರಂಜನಾ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನುಗಳ ಮತ್ತು ನಗರ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಎಲ್ಲೆಗಳೊಳಗೆ ನಡೆಸುವ ಆಟ ಗಳು ನುತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಈ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವುದು. ವಿಧಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ತೆರಿಗೆ ದರಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.
  - (i) ಪ್ರತಿದಿನದ ಮೂಲ ಪ್ರವೇಶ ದರವು ೧೦ ರೂ. ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದ**ರೆ ೨೫** ರೂ.ಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಂಯಿಂರುವಲ್ಲಿ ಶೇ. ೧೫
  - (ii) ಪ್ರತಿದಿನದ ಮೂಲ ಪ್ರವೇಶ ದರವು ೨೫ ರೂ. ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವಲ್ಲಿ— ಕೇ. ೨೫

ವುನೋರಂಜನಾ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಂಡಲಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ವುನೋ ರಂಜನಾ ತೆರಿಗೆಯ ಶೇಕಡಾ ೧೦೦ರ ಆದಿಭಾರ ತೆಂಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾ ಸಹ ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೀಜನ್ ಟಿಕೆಟುಗಳಿಗೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ತೆರಿಗೆ ದರಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಲಾಗುವುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಆಟಗಳ ಮತ್ತು ಕ್ರೀಡೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಬಕಾ ರಿ

- ೨೦.೧ ಔದ್ಯವಿಂಕ ಮದ್ಯಸಾರದ ಮೇಲೆ ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕ ವಿಧಿಸುವ ದರವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಲೀಟರಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಪೈಸೆಯಿಂದ ಐವತ್ತು ಪೈಸೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಗಿರುವ ದರಗಳು ಅದನ್ನು ಬಳಸುವ ಉದ್ಯಕಾಗಳು ಗಳಿಸಿದ ಲಾಭಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮವಾಗಿಲ್ಲ. ಭಟ್ಟಿಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಲೈಸನ್ಸ್ ಫೀಜನ್ನು ಈಗಿರುವ ೮೦,೦೦೦ ರೂ.ಯಿಂವ ೧ ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೨೦,೨ ಮುದ್ಯ ತಯೂರಿಕೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಸಾರಾಯಿ ಲೈಸನ್ಸ್ ಫೀಜು, ಚಿಲ್ಲರೆ ಮೂರಾಟ ಲೈಸನ್ಸ್ ಫೀಜು ಮತ್ತು ಬಾರ್ ಲೈಸನ್ಸ್ ಫೀಜುಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ IVರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉದ್ದೇವಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೨೦,೩ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಮದ್ಯ ಹಾನೀಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗುವ ಸಗಟು ಲೈಸನ್ಸ್ ಫೀಜನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೨೫,೦೦೦ ರೂ ಯಿಂದ ೩೦,೦೦೦ ರೂ.ಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಲೈಸನ್ಸ್ ಫೀಜನ್ನು ಸಂದಾಯವಾಡುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ

ಬ್ರಾಂಚ್ ಲೈಸನ್ಸ್ ನೀಡಿಕೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೋಟೆಲು ವಂತ್ತು ಭೋಜನ ಗೃಹಗಳ ಲೈಸನ್ಸ್ ಫೀಜನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ೧೪,೫೦೦ ರೂ.ಯಿಂದ ೨೦,೦೦೦ ರೂ.ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ೨೦.೪ ಶೇಕಡಾ ೧೦೦ರ ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆರೋಗ್ಯ ಉಪಕರವನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಉಪಕರವನ್ನು ಈಗ ವಿಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಉಪಕರಗಳ ಭಾರವು ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕದ ಶೇಕಡಾ ೨೫ರಷ್ಟಾಗಿದೆ. ಈ ಉಪಕರಗಳನ್ನು ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲು ಮೂತ್ತು ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕದ ದರವನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೧೩೩ ಕ್ಷಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕದ ಮೇಲೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಉಪಕರ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಉಪಕರವನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಉಪಬಂಧೆಗಳನ್ನು ರದ್ದು ಗೊಳಿಸಲು ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಶಾಸನವನ್ನು ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೨೦.೫ ದೇಸಾಯಿ ತನಿಖಾ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸುಗಳು ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಸಾರಾಯಿಯನ್ನು ೧೯೮೪–೮೫ರ ಅಬಕಾರಿ ವರ್ಷದಿಂದ ಸೀಲು ಮಾಡಿದ ಹರಿಯದ ಬಾಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚೀಲಗಳಲ್ಲಿ (ಸಾಚೆಟ್) ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ಕ್ರಮಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಕಲಬೆರಕೆ ಮಾಡದ ಸಗಟು ಮದ್ಯವನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಬಕಾರಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ತೆರಿಗೆ

- ೨೧. ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಏಕಗಂಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂದಾಯವಾಡುವ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇವೆ
  - (i) ೧೦ ವರ್ಷಗಳಿಗಾಗಿ ಶೇಕಡಾ ೧೦ರಂತೆ ರಿಬೇಟು, ಮತ್ತು
  - (ii) ಐದು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡಾ ೫ರಂತೆ ರಿಬೇಟು.
- ಈ ಯೋಜನೆಯು ದ್ವಿಚಕ್ರವಾಹನಗಳು, ಆಟೋರಿಕ್ಷಾಗಳು ಮತ್ತು ಮೋಟಾರು ಕಾರುಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಸುವುದು. ಈ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ವಾಹನ ಮಾಲೀಕರು, ಇಲಾಖೆಯಂ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿಯೊಳಗಾಗಿ ವಿಮಾ ನವೀಕರಣ ಮಾಡಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಮೋಟಾರು ಕಾರುಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ೫೫ ರೂ.ಯಿಂದ ೭೫ ರೂ.ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ಸರಕುಗಳ ವಾಹನದ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ ಹಂತಗಳನ್ನು ಶೇ. ೧೧ ರಿಂದ ೫ಕ್ಕೆ ತೆಗ್ಗೆ ಸಲು ಕ್ರಮಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ತೆರಿಗೆ ಸಂದಾಯವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಡ್ರಾಫ್ಟ್ ಮೂಲಕ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಆ ತರುವಾಯ ಕೂಡಲೇ ಮತ್ತು ಆನಾನಾಗಿಯೇ ನವೀಕರಣವಾಗುವುದನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದು. ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಟ್ರಾಕ್ಟರ್, ಟ್ರೈಲರ್ಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ತೆರಿಗೆ ಅಧಿನಿಯಮದ ಮೇರೆಗಿನ ಈ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿಗೂ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

. ಅಂಗಡಿಗಳು ವಂತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

೨೨. ಅಂಗಡಿಗಳ ವಂತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿನಿಯವುದ ಮೇರೆಗೆ ಈಗಿರುವ ನೋಂದಣಿ ಮತ್ತು ಪುನರ್ ನೋಂದಣಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ, ನೌಕರರಿಲ್ಲದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಸಹ ಫೀಜನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಕೊಡಲು ವಂತ್ತು ಇತರ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಫೀಜನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೌಕರರಿಲ್ಲದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಸಾವಾನ್ಯವಾಗಿ ನೋಂದಾಯಿತ ವಾಗಿರಬೇಕು

ಸಾಂಕಗಳಂ

೨೩. ರಾಜ್ಯದ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳ ಮೇಲಿರುವ ೧೪ ಸೇತುವೆಗಳಿಗೆ ಸುಂಕ ವಿಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರವು ಮಂಡಿಸಿದ್ದ ವಿಧೇಯಕದ ಅವಧಿ ಮುಗಿದಿದೆ. ವಿಧೇಯಕವನ್ನು ಪುನಃ ಮಂಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೆರಿಗೆ

- ೨೪. ಜೌಬೀನೆ, ಸೌದೆ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲನ್ನು ಉದ್ಯವುಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ ಬಿದಿರನ್ನು ಪಲ್ಪ್ ಮತ್ತು ಕಾಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ, ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ, ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ, ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ಶ್ರೀಗಂಧ ತೈಲ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ, ನೀಲಗಿರಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಅರಣ್ಯ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಬಾಬುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ ಆ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಲಾಗುವ ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಶೇಕಡಾ ೮ ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ ೧೨ರ ವರೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ಕುಶಲ ಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ, ಗುಡಿಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ ಈಗಿರುವ ಶೇಕಡಾ ೮ರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನೇ ವಿಧಿಸಲಾಗುವದೆಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸೌದೆಯನ್ನು ಉದ್ಯವಂವಲ್ಲದ ಇತರ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು 'ಲ್ಯಾಂಪ್ಸ್'ಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು ಹಾಗೂ ಮೇವಿಗೆ ಶೇಕಡಾ ೮ರಂತೆ ಮಾತ್ರ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವುದನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೨೫. ಬಜೆಟ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ ಹಲವಾರು ಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹವಾಗುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಅಂದಾಜನ್ನು ಅನುಬಂಧ V ರಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿದೆ.

1982-83ರ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು

೨೬. ೧೯೮೨–೮೩೦ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳಿಗಿಂತ ಸುಧಾರಣೆ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ೧೯೮೨–೩ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೦,೭೭ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ವರ್ಷ ೨೪ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ವರಮಾನ ತರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಶೇಖರಣೆಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ವರ್ಷ ನಾವು ಮೂಲತಃ ಅಂದಾಜಂ ಮಾಡಿದ ೧೨೫೦,೭೫ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಈಗ ೧೨೯೬,೪೬ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ಜಮೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಮಾಹಲಾಗಿದೆ, ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವುಂಟಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಜಮಾ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಚ್ಚಳವುಂಟಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ೩೫ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯವನ್ನು ನಾವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದೆವು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ೫೦ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾಗಿದೆ ೧೯೮೧–೮೨ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿನ ೩೬,೮೩ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮಸ್ತುವಿಕ ಜಮೆಗೆ ಹೋಲಿ ಸಿದಾಗ ಈ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು ೫೨ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಜಮೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸ ಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಉಳಿತಾಯ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ತೊಡಗಿಸಿ ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಕಾರಣರಾದಂಥ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾವು ಧನ್ಯವಾವಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ. ಯೋಜನೆಯ ಮೇರೆಗಿನ ವೆಚ್ಚದ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ೪೭೫ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಅನುಮೋದನೆ ದೊರೆತಿದ್ದು ಈಗ ಅದು ಸುಮಾರು ೫೦೪ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೊರತೆಯುಂಟಾಗುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ. ಕ್ಷಾಮಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಪಹಿಸಿದ ಸಂಮಾರು ೮ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚವನ್ನೂ. ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳ ಸಂಬಂಧದ ಸುಮಾರು ೭ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ನನ್ನ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಈ ಕೊರತೆ ಇನ್ನಷ್ಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಹುದಿತ್ತು.

1983-84ರ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯದ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

- ೨೭.೧ ರಾಜ್ಯದ ೫೭೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದ ೧೯೮೩_೮೪ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗದವರು ಅನುಮೋದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಯೋಜನೆಗಳಿಗಾಗಿ ೪೪.೩೧ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಹೆಚ್ಚಾದ ವೆಚ್ಚದ ಪೈಕಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಪಾಲನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು. ಈ ವಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡಾ ೧೪.೪ರಷ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ವುಂಂದಿನ ವರ್ಷ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡಾ ೧೭.೩ರಷ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು, ಹೇಗೆ ನಿವ್ವಳ ಹೆಚ್ಚಳ ೩೧.೦೫ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ. ಆಂದರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ ೪೬.
- ೨೭.೨ ಉದ್ಯವಾಗಳ ಮತ್ತು ಖನಿಜಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒದಗಿಸುವ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವರ್ಷ ಈ ವಲಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚದ ಶೇಕಡಾ ೭.೯ರಷ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಶೇಕಡಾ ೮.೭ರಷ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಶೇಕಡಾ ೮.೭ರಷ್ಟನ್ನು ಒದಗಿಸಲಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಗಲುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೆಚ್ಚ ೧೨.೫೭ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ, ಅಂದರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ ಶೇಕಡಾ ೩೪ ಉಳಿದ ವಲಯಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸಕ್ತ ವರ್ಷದ ವಲಯವಾರು ಹಂಚಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ೧೯೮೨-೮೩ ಮತ್ತು ೧೯೮೩-೮೪ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ VIರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- ೨೭.೩ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ರಾಜಸ್ವದ ಶೇಕಡಾ ೭೦ರಷ್ಟು ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ತೆರಿಗೆ ವರ ಮಾನ ಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಬಾಬು ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ. ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿಯೇ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು, ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶುಲ್ಕ ವಿಧಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಜಸ್ವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗಣನೀಯ ನಷ್ಟವುಂಟಾಗುವುದು. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಕಾಲಿಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ.

1983-84ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳು

- ೨೮.೧ ೧೯೮೩–೮೪ರ ನಮ್ಮ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳಲ್ಲಿ ೧೪೭೧.೩೩ ಕೋಟ ರೂಪಾಯಿಯ ರಾಜಸ್ವ ಜಮೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದರಿಂದಲ್ಲೂ ಕರನಿರ್ಧಾರಣೆಗೊಳಪಡುವವರು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡದಿರುವಂಥ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡುದರಿಂದಲೂ ತೆರಿಗೆ ರಾಜಸ್ವದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಂತ್ತೇವೆ.
- ೨೮.೨ ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಮಗೆ ದೊರೆಯುವ ಕೇಂದ್ರ ಯೋಜನಾ ನೆರವು ಸಹ ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿದೆ. ಆಹಾರ ಸಹಾಯಧನ, ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪಶುವೈದ್ಯ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆ ವಸ್ತುಗಳ ಅಧಿಕ ಸರಬರಾಜು, ಸ್ವತ್ತುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜಸ್ವ ವೆಚ್ಚ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ವಲಯಗಳ, ವಿಶೇಷ ವಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೇವೆಗಳು, ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ವಲಯಗಳ ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ೧೯೮೩–೮೪ರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಕೊರತೆ ೧೭೧.೮೪ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ. ಈ ವರ್ಷ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ೪೭೫ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿ ಆಗಿದ್ದು, ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ೫೭೫ ಕೋಟೆ ರೂಪಾಯಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಈ ಕೊರತೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

- ೨೮.೩ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯೇ ಯೋಜನೆಯ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸು ವುದೆಂಬುದು ಸ್ವಸಿದ್ಧ ಆರ್ಥಿಕ ಸೂತ್ರ. ಹೀಗಾಗಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಡುವಣ ಅಂತರವನ್ನು ನಿವಾರಿಸು ವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರಮಂಗಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ವಾಹನಗಳು, ಟೈರುಗಳು, ಟ್ಯೂಬುಗಳು, ಡೀಸೆಲ್ ಮತ್ತು ಬಿಡಿ ಭಾಗಗಳ ಬೆಲೆ ಏರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲ್ಯೂ ಹೊಸ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೇಲಣ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಬೆಲೆಗಳು ಏರುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿ ಬೆಲೆ ಏರುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ರಸ್ತೆ ಸಾರಿಗೆ ನಿಗಮಗಳಂಥ ಪ್ರಮುಖ ವಲಯಗಳು ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ಬೆಲೆ ನೀತಿಯನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂಬ ಅಂಶ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಮರಿಗೆ ತಿಳಿವೇ ಇದೆ.
- ೨೮.೪ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸರ್ವ ಪ್ರಯುತ್ನಗಳನ್ನೂ ನಾವು ಮಾಡಲಿದ್ದೇವೆ. ೧೯೮೩ ೮೪ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೧೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಾಧನೆ ಏನಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಆದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. ಹೀಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವು ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಒಟ್ಟು ಪಣವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನುದಾನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಮ್ಮ ಬಹುದಿನದ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದವರು ಈಡೇರಿಸುವರೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.
- ೨೮.೫ ಇಡೀ ವರ್ಷದ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳನ್ನು ಸದನದ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಡೀ ವರ್ಷದ ವೆಚ್ಚದ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿವರವಾದ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಒದಗಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ೧೯೮೩–೨೪ರ ಮೊದಲು ಆರು ತಿಂಗಳ ವೆಚ್ಚದ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಾನುದಾನ ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ತೆರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಧೇಯಕಗಳನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಂಡಿಸಲಾಗುವುದು.
- ೨೮.೬ ಬಜೆಟ್ ಕೇವಲ ಯೋಜನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲ, ಜೀವರಹಿತ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಹೊತ್ತಗೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಜನತೆಯ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ, ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಆರೋತ್ತರಗಳನ್ನೂ, ಆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೂ ಬಜೆಟ್ ಸ್ಟಂದಿಸಬೇಕು. ಜನತೆಯ ಬದುಕನ್ನು ಹೆಸನಾಗಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾರಿ ಸಹಾಲನ್ನು ಇದಿರಿಸಬೇಕಾಗಿವೆ. ನಾವು ಕೃತಸಂಕಲ್ಪರಾದರೆ, ಜನಸಮು ದಾಯದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ನಮಗೆ ದೊರೆತರೆ, ಈ ಸಪಾಲೇ ಸದವಕಾಶವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.
- ೨೮.೭ ನಾನು ಈಗ ೧೯೮೩–೮೪ರ ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಾಮರ್ಶೆ ನಡೆಸಿ ಅನ[ಿ] **ಮೋದನೆ** ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೇನೆ **ಮ**ತ್ತು ಅನುಮೋದನೆಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಜೆಟ್ ವಿಹಂಗವು ನೋಟ

				/ 5	ೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಲ್ಲಿ
			ಬಜೆಟ್ ೨೦ದಾಜುಗಳು	ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳ	ಳು ಅಂದಾಜುಗಳು
	•	]	1982-83	1982 –83	3 1983-84
ಪ್ರಾ	ರಂಭದ ಶಿಲ್ಕು		(—)8.90	(+)2.25	2 (-)40.30
	ಎ. ರಾಜಸ್ವ ಲೆಕ್ಕ	,			
I.	ಜಮೆ				
	ರಾಜ್ಯ, ತೆರಿಗೆ	•••	644.16	686.94	791.85
	ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳ ಪಾಲು		247.35	240.10	2 63 40
	ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅನಂದಾನ	•••	104.77	107.74	119.30
	ತೆರಿಗೆಯ ಹೊರತಾದ ರಾಜಸ್ವ	•••	254.47	261.69	296.78
	ఒట్ను		1250.75	1296.47	1471.33
11	ವೆಚ್ಚ				
	ಸಾಮಾ ಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮುದಾಂ	ರಿಂಕ			
	ಸೇವೆ	•••	442.00	449.00	509.43
	ಆರ್ಥಿಕ ಸೇವೆ	•••	370.97	400.44	457.97
	ಸಾಮಾನ್ಮ ಸೇವೆ	•••	319.72	353.49	397.27
	ಸಹಾಯಾನುದಾನ ಮತ್ತು ಅಂಶ	ದಾನ	45.97	46.04	57.92
	ఒట్టు ఎ 🛘 🗀		1178.66	1248.97	142.59
ಎ.	ರಾಜಸ್ವ ಲೆಕ್ಕ ಹೆಚ್ಚಳ (+)	•••	72 09	47.50	48.74

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ

	ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳು 1982–83	ಪರಿಷ್ಕೃತ ಅಂದಾಜುಗಳು 1982–83	ಬಜೆಟ್ ಅಂದಾಜುಗಳು 1983–8 4
ಬಿ. ಬಂಡವಾಳ ಲೆಕ್ಕ			
I ಜವೆು			
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲ	146.31	171.51	180.19
ಬಹಿರಂಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳು ಇತ್ಯಾ(ಎಲ್ಐಸಿ, ಆರ್ಬಿಐ, ಜಿಐಸಿ ಮತ್ತು	35.63	28.64	36.75
ಎನ್ಸಡಿಸಿ ಯಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲ	12.05	16.68	17.75
ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗ ಡಗಳ ವಸೂ		86.78	99.64
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಲೆಕ್ಕ (ನಿವ್ವಳ) ಇತ್ಯಾ ^{ದಿ}	88.71	148.80	104.86
⊥ట్పౖ−బి [	362.79	452.41	439.99
II ವಿತರಣೆ			
ಬಂಡವಾಳ ವೆಚ್ಚ	216.49	2 01.39	235,27
ಕೇಂದ್ರ ಸಾಲದ ವುರುಪಾವತಿ ಬಹಿರಂಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಾಲಗಳ	70.26	90.08	88.15
ಮರುಪಾವತಿ ಎಲ್ಐಸ್ಸಿ ಆರ್ಬಿಐ, ಜಿಐಸಿ ಮತ್ತು	1 2 .13	11.63	11 .4 0
ಎನ್ಸಡಿಸಿಯಿಂದ ಪಡೆದ ಸಾಲದ ವುರುಪಾ	ವತಿ 5. 2 7	5.69	5.46
ಸಾಲ ಮತ್ತು ಮುಂಗಡಗಳ ವಿತರಣೆ	222.60	233.64	279.99
ఒట్ను <u>-</u> బి. IT	526.75	542.43	620 27
ಬಿ. ಬಂಡವಾಳ ಕೊರತೆ	(-)163.96	(—)90.02	(-)180.28
ಸಿ. ಒಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳ/ಕೊರತೆ	(-)91.87	()42.52	(-)131.54
ಡಿ. ಮುಕ್ತಾ ಯ ಶಿಲ್ಕು	(-)100.77	()40.30	(-)171.84
ಎಫ್. ಹೆಚ್ಚಿನ ತೆ ರಿಗೆ	• • •	• • •	11.10
ಜಿ. ಒಟ್ಟು ಕೊರತೆ			(~~-)~~ 160.74

ಅನಂಬಂಧ-1ರೈತರಿಗೆ ನೀಡಿದ ರಿಯಾಯಿತಿಗಳು

ಕ್ರವ ಸಂಖ	ರು ಬಾಬು 3		ಒಳಗೊಂಡ ಮೊತ್ತ (ಅಂದಾಜು)
1	ದೀರ್ಘಾವಧಿ, ಅಲ್ಪಾವಧಿ, ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ (ಪರಿವರ್ತನೀಯು) ಸಾಲದಪೈಕಿ ಇಡೀ ಅಸಲನ್ನು ೩೦–೬–೧೯೮೩ ಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ರೈತರಿಗೆ ೩೦–೬–೧೯೮೨ರ ವರೆಗೆ ಅಸಲಿನ ಮೇಲೆ ಬಾಕಿಯಿರುವ ಇಡೀ ಬಡ್ಡಿ ಮೊತ್ತಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾದ ಸಬ್ಸಿಡಿ ನೀಡಿಕೆ.	900.00	ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ
2	ಅಲ್ಪಾ ವಧಿ, ಮಧ್ಯ ಮಾವಧಿ, ಮಧ್ಯ ಮಾವಧಿ (ಪರಿವರ್ತನೀಯ) ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲದ ವಂರುಪಾವತಿಗಾಗಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಗಳು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದೊಳಗೇ ಈಗಿನ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವ ರೈತರಿಗೆ, ಆರ್ ಬಿಐ/ಎನ್ ಎಬಿಎಆರ್ಡಿಗಳು ರಾಜ್ಯ ಸಹಕಾರಿ ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ನೀಡುವ ದರದ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಸಂಘಗಳು ರೈತರಿಗೆ ನೀಡುವ ದರದ ನಡುವಣ ವೃತ್ಯಾಸದ ಮೊತ್ತಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾದ ಸಬ್ಸಿಡಿ ನೀಡಿಕೆ 30-6-1982 ರೊಳಗೇ ಸಂದಾಯ ಮಾಡುವು ದಾದರೆ, 1-7-1982 ರಿಂದ 30-6-1983 ನಡುವೆ ಬಾಕಿ ಯಾಗಬಹುದುದಾದಂಥ ಮೇಲ್ಯಂಡ ಸಾಲಗಳ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಿಗೂ ಈ ವರ್ಷ ಈ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.	750.0 0 9	ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಂ
3	ರೈತರು ತಮ್ಮ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೌಲದ ಶೇ. 5ರಷ್ಟುರವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ದಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಸಬ್ಸಿಡಿ ನೀಡಿಕೆ ಈಗಾಗಲೇ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಬ್ಬು, ಹತ್ತಿ, ಅಡಿಕೆ, ತಂಬಾಕು. ಗೋಡಂಬ ಮತ್ತು ಏಲಕ್ಕಿಗೆ ಈ ಸಬ್ಸಿಡಿ ಯೋಜನೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾರಾಟವಾದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಒಟ್ಟು ಮೌಲ್ಯದ ಶೇ. ೨ ರಷ್ಟನ್ನು ೨ಂಥ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ ಸಬ್ಸಿಡಿಯಾಗಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು		ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ
4	1983ರ ಮಾರ್ಚ್ ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸರ್ಕಾರವು ಅನು ಮೋದಿಸಿದ ಅಣಿವಾರಿ ಘೋಷಣೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾದ ಸಹಕಾರಿ ಸಾಲಗಳ ಪರಿವರ್ತನೆ ಮತ್ತೂ ಪುನರ್ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆ		
	30_6_1983ರ ವರೆಗೆ ಸುಸ್ತಿ ಬಡ್ಡಿಯ ವಂನ್ನಾ ನೀರು ಬರದ ಬಾವಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನಗಳ ಸರಳೀಕರಣ ವುತ್ತೂ ಕಾಲಮಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು.	200.00	ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ

0	9	2,
7	ರೈತರಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಾಲದ ಬಾಕಿಯ ಮನ್ನಾ	
	1 (a) ಪ್ರವಾಪ ಸಾಲ (2) ಕುರಿ ಸಾಲ (2) ಕುರಿ ಸಾಲ (2) がんにいる だっと (3) がんにいる だっと (4) がんにいる だっと (4) がんにいる だっと (2) がんにいる だっと (3) がんにいる といる だっと (4) がんにいる といる だっと (5) がんにいる といる だっと (5) がんにいる といる だっと (6) がんにいる といる といる といる といる といる といる といる といる といる と	290.00 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಂ
	2 ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಯೋಗ್ಮಗೊಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಲ	14.83 වಕූ රා
	3 2%_ಇ_ವೆಚ್ಚ	13.76
	4 ್ರವಿಗೆ ಅಲ್ಲಾವಧಿ ಸಾಲ	47.54 ,,
	5 ಕೃಷಿ ಸಾಲ	54.55 ,,
	() ಸುಧಾರಣಾ ಲೆವಿ	124.17 ,,
	7 ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಲ	245.05 ,,
	8 ತಕಾವಿ ಸಾಲ	457.24 ,,
		1,247.14
8	ಭೂಸಾರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಬದುಗಳ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಾಲದ ಪೈಕಿ ಶೇ. 50ರಷ್ಟುನ್ನು ಮೂರು ಸಮಾನ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು ಸಂದಾಯಮಾಡಿದರೆ ಬಾಕಿ ಕೊರ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇ. 50ರಷ್ಟು ಮೊತ್ತದ ಮನ್ನಾ	3
9	ಪೋಲೀಸ್ ಗೋಲಿಬಾರಿನಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ರೈತರ ಪತ್ನಿಯರು ಮತ್ತು ಅವಲಂಬಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ಪರಿಹಾರದೆ ಮಂಜೂ ರಾತಿ	1.40 ಲಕ್ಷ ರೂ.

ಅನಂಬಂಧ_II
ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ವೂರಾಟ ತೆರಿಗೆ ಕ್ರಮಗಳಂ

ಕ್ರವಂ ಸಂಖೆ	ಬಾಬರ	ಈಗಿರಂವ ದರ	ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ದರ
1	ಸಿವೆುಂಟ್	ಶೇ. 11	ಶೇ. 15
2	ಗಂಧದೆಣ್ಣೆ	ಶೇ 5 (ಏಕ ಹಂತ)	ಶೇ. 15 (ಏಕ ಹಂತ)
3	ಚಹಾ	ಶೇ. 8	ಶೇ. 10
4	ಕಡ್ಲೆ ಕಾಯಿ. ಕಡ್ಲೆ ಕಾಯಿ ಬೀಜ	ಶೇ. 3	ಶೇ. 4
5	ಹತ್ತಿ	ಶೇ. 3	ಶೇ. 4
6	ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅದಿರು	ಶೇ. 8	ಶೇ. 10
7	ರಬ್ಬರು ಕೂಡಿದ ತೆಂಗಿನನಾರಿನ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು (ಹೊಸಬಾಬು)	ಶೇ. 4	ಶೇ. 6
8	ಕಾಕಂಬಿ	ಶೇ. 14	ಶೇ 20
9	ಫಿಲೇಚರ್ ರೇಷ್ಮೆ ಬಿಟ್ಟು, ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಿುಲ್ನೂಲು	ಶೇ. 3	ಶೇ. 4
10	ಮಾರಾಟ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಅಬಕಾರಿ ಶುಲ್ಕವು ಸೇರಿರದಿದ್ದರೆ ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಂಡ ಮತ್ತು ಸಾರಾಯಿಯನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು (ಸೀಸೆಯಂಲ್ಲಿ ತಂಂಬಿದ ಸಾರಾಯಿ ಸೇರಿ) ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಮದ್ಯ	ಶೇ. 60	ಶೇ. 65
11	ಶೇ. 94.68 ರಷ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ (ಎಂ. ಜಿ. ಅಲ್ಕೋಹಾಲ್ ಎಂದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕರೆಯ ಲಾಗುವ) ಈಥೈಲ್ ಆಲ್ಕೋಹಾಲ್ ಇರುವ ರೆಕ್ಟಿಫೈಡ್ ಸ್ತಿರಿಟ್	ಶೇ. 16	ಶೇ. 30

ಅನುಬಂಧ___[11]

ಹೋಟೆಲುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ರೆಸ್ತೊರಾಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗಂವ ಮಾರಾಟ ತೆರಿಗೆ ರಾಜಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯೋಜನೆ

ಕ್ರವ ಸಂಕ		ಸಂದಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ರಾಜಿ/ ಮೊತ್ತ
1.	40,000 ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ 60,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ	750-00
2.	60,000 ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ 80,000 ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿವೆು	1.500-00
3.	80,000 ರೂಪಾಯಿ ಅ ಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ 1.00 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ	2,500-00
4.	1.00 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ $1,25,000$ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿವೆಂ	3,500-00
5.	$1,\!25.000$ ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ $1,\!50,\!000$ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿವೆು	4,50000
6.	1,50,000 ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ $2,00,000$ ರೂಪಾಯಿಗಿಂತಲೂ ಕಡಿವೆ	6,000-00
7.	2,00,000 ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಆದರೆ 2,50,000 ರೂಪಾಯಿುಗಿಂತಲೂ ಕಡಿವೆು	7,500-00

ಅನುಬಂಧ_IV ಪರಿಷ್ಕೃತ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಶುಲ್ಕ

ಕ್ರವು ಸಂಖ್ಯೆ		ະນວຍ ນ	ಈಗಿರಂವ ವಾರ್ಷಿಕ ಲೈಸನ್ಸ್ ಶುಲ್ಕ	ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ವಾರ್ಷಿಕ ಲೈಸನ್ಸ್ ಶಂಲ್ಕ
I	ವಂದ್ಯ	್ಯ ತಯಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು		
		5	ರೂ.	ರೂ.
	(i)	50,000 ಲೀಟರ್ ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೂ ಕಡಿವೆಂ ಲೀಟರ್ ಮದ್ಮ ತಯಾರಿಕೆ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	10,000	15,000
	(ii)	50,001 ರೂ. ನಿಂದ 1,00,000 ರೂ.	12,500	
	(iii)	1,00,001 ರೂ. ನಿಂದ 1,25,000 ರೂ.	12,500	
	(iv)	1,25,001 ರೂ. ನಿಂದ 2,00,000 ರೂ.	15,000	30,000 ರೂಪಾಯಿ
	(v)	2,00,001 ರೂ ನಿಂದ 2,50,000 ರೂ.	15,000	ವುತ್ತು 2,00,000 ಲೀಟರಿಗೆ
	(vi)	5. 0 0,000 ರೂ.	17,500	ಮಿಾರಿದ ಪ್ರತಿ 1,00,000 ಲೀಟರಿಗೆ ಅಥವಾ ಅದರ
	(vii)	5,00,000 ಲೀಟರಿಗೆ ಮಿಾರಿದೆ ಪ್ರತಿ 5,00,000 ಲೀಟರಿಗೆ ಅಥವಾ ಆದರ ಭಾಗಕ್ಕೆ	12,500	ಭಾಗಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 10,000 ರೂಪಾಯಿ
II	ಚಿಲ್ಲರ	ೆ ಮಾರಾಟ ಲೈಸೆನ್ಸೂಗಳು ;		
	(i)	ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ	12,500	18,000
	(ii)	ಸಿಟಿ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ	10,500	15, 000
	(iii)	ಟೌನ್ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಪ್ರದೇಶದ ಲ್ಲಿ	10,000	12,000
	(iv)	ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ	9,000	9,500
III	ಬಾ	ರ್ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಗಳಂ :		
	(i)	ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ	13.5 00	2 0,000
	(ii)	ಸಿಟಿ ವುುನಿಸಿಪಲ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ	11,500	12,500
	(iii)	ಟೌ ನ್ ಮುಂನಿಸಿಪಲ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ	11,000	12,500
	(iv)	ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ	10,000	10,000

ಅನುಬಂಧ—∇ ನಿವ್ವಳ ಅಧಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಕ್ರವಂಗಳಂ

			ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ
1.	ವೂರಾಟ ತೆರಿಗೆ	•••	174,00
2.	ಪ್ರವೇಶ ತೆರಿಗೆ : ಹೆಚ್ಚಳವಾದ ಮಾರಾಟ		
	ತೆರಿಗೆ ವುತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸಂವ ಮೂಲಕ	•••	115.00
3.	ವಂನರಂಜನಾ ತೆರಿಗೆ	***	15.00
4.	ಉತ್ಪಾದನಾ ಶುಲ್ಕ	•••	281,00
5.	ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಮೇಲಣ ತೆರಿಗೆ	•••	150,00
6.	ಅಂಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅಧಿನಿಯವ	·	80,00
7.	ಸೇತುವೆ ಸುಂ ಕ	•••	100.00
9.	ಅರಣ್ಯ ಅಭಿವೃ ದ್ಧಿ ತೆರಿಗೆ	•••	195.00
		ఒట్పు	1,110,00
		ట	1,110,00

ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯುಗಳಲ್ಲಿ

ಲಿಸಬಂಧ...VI 1982–83ರ ವಂತ್ತು 1983–84ರ ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ಹೋಲಿಕೆ ಪಟ್ಟಿ

			19	1982-83	1983-84	84
Je Car	ಕ್ರುಮ ಸಂಖ್ಯೆ	ಖಲಯಚ್ಚಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದ ಹಣ	ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚ ವಲಯ ಹಣ್ಣ ಹಂಚಿಕೆಯ ಶೇಕಡ ಕ್ರುಮ್ಯಣ	ಪಲಯಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿದ ಹಣ	ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚೆ ಪಲಯು ಹಣ್ಣ ಹಂಚಿಕೆಯು ಶೇಕಡ ಪ್ರಖಸಣ	1982–83ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ 83–84ರಲ್ಲಿ ವಲಯವಾರಂ ಜ್ಞೆ ವಣಿಗೆಯ ಶೇಕಡಾ
100	ಕೃಷಿ ಮಂತ್ತು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸೇವೆಗಳು ಸಹಕಾರ	68.43 9.75	14.4	99.48 10.89	17.3	46 12
ಣ	ನೀರಾವರಿ (ಕಾವೇರ ಜಲಾನಯನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು)	81.42	17.1	87.60	15.2	∞
4 0	ವಿಧ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಕ್ಕೆಗಾರಿಕೆಗಳು ವುತ್ತು ಖನಿಜಗಳು	141.81 37.27	29.9 7.9	167.96 49.84	29.2	$\frac{18}{34}$
9	ಸಾರಿಗೆ ವುತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಸಾವಾಜಿಕ ವುತ್ತು ಸಮುದಾಯ, ಸೇವೆ	34,29 101.18	7.2	40.16	7 20 <u>.</u> 5	17
8	ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವೆ	0.85	0.1	1.33	0.2	56
, 0	ರ್ಯೀಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರ ಪುದ ಮೇಲಣ ಒಟ್ಟು ಪೆಚ್ಚ ನೀರಾಪರಿ ಯೋಜನೆಗಳು (ಕಾವೇರಿ	475.00	100	575.00	100	21
٥	ಜಲಾನಯನ ಯೋಜನೆಗಳು)	40.00		44.31		:
	ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವೆಚ್ಚ	515.00		619.31		20
	Mr. Deput	Y SPEAKER	Now the Hous	use stands	MR. DEPUTY SPEAKER Now the House stands adjourned to meet	set

W.D. 7232

at 11 A.M. on Monday the 21st March 1983.

The House adjourned at Four of the Clock to meet again at Eleven of the Clock on Monday the 21st March 1983